ԹՎԱԿԱՆ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2788 — ՇԱԲԱԹ — ՀԻՍԻ ՐԷՊԻԼ ԽՎԷԼ 30 — 1913 ՄԱՐՏ 5 — 12 ՓԵՏՐՎԱՐ

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUME-I-EFKIAR
54, Grand' Rue de la S. Porte, 54
Constantinople
ՏԻՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՍՏԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ն. ՊՈԼԻՍ ՊԱՊՊՈՒ ԱԼԻ ՃԱՏԷԼՍՔ, ԹԻՒ 54
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍՏԱՑՈՂՆ ԵՐՈՒԻՐ

Մանկական Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افکار ارمنیجه یومی غزته
صاحب امتیاز اوحانس فرید
اداره خانهسی باب عالی جادهسنده نومره ۵۴

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԿՆ.	ՎԵՑԱՄՍ.	ԵՐՄՍ.
Պոլսոյ համար	80 Ղ.	45	25 Ղ.
Դուռանները համար	80 »	45	25 »
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Սէկ տնդամի համար տողը 5 ղրշ., մէկէ աւելի դրուելիք ծանուցմանց համար ՍՆՆՏԻՈՒՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

10 ՓԱՐԱ — ❀ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ ❀ — 10 ՓԱՐԱ

ԵՒՐՈՊԱ ԵՒ ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵ՛Ը

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ԴԱՆԴԱՂԻՆ

Հեռագրական տեղեկութիւններու համաձայն, զոր արդէն հրատարակած էինք, դաշնակիցները երէկ գատ գատ իրենց պատասխանը պիտի տային տէրութեանց հաւաքական ծանուցագրին։

Սակայն, Պալքանեան պետութիւնները ասկէ առաջ արդէն կէս պաշտօնապէս տէրութիւններուն հաղորդած էին իրենց տեսակէտը միջնորդութեան խնդրին մէջ։

Բայց անկէ ի վեր կացութիւնը փոխուած ըլլալ կը թուի Եանեայի դրաման հետեւանքով։ Այս դէպքը իր հակահարուածը ունեցաւ նախ դաշնակիցներու յարաբերութեանց վրայ և յետոյ Եւրոպայի միջնորդութեան դիմումին առթիւ տրուելիք պատասխանին իմաստին վրայ։

Բայց անկէ ի վեր կացութիւնը փոխուած ըլլալ կը թուի Եանեայի դրաման հետեւանքով։ Այս դէպքը իր հակահարուածը ունեցաւ նախ դաշնակիցներու յարաբերութեանց վրայ և յետոյ Եւրոպայի միջնորդութեան դիմումին առթիւ տրուելիք պատասխանին իմաստին վրայ։

Բայց հակառակ ասոր, Եւրոպական դիւանագիտութիւնը կը շարունակէ պահել իր լաւատեսութիւնը և կը յուսայ թէ միջնորդի իր դերին մէջ պիտի յաջողի։ Նոյնիսկ օտար քաղաքական շրջանակներու մէջ կը հաստատի թէ տէրութիւնք միաձայնօրէն պատրաստած են դեռին մը, որ պիտի դիւրացնէ թուրքերու պուլկարներու նոր սահմանագլուխներու ճշդումը։ Այս մասին տարբեր զրոյցներ կը շրջին։ Ասով մէկեղեղ, այժմէն ո՛և է կարծիք յայտնելը կանխահաս է։ Պէտք է սպասել դեսպաններու ժողովին, որ պաշտօն պիտի ունենայ քննել դաշնակիցներուն պատասխանը և կացութեան պահանջած որոշումը տալ։

Հիմակուհիմա ամէնէն դժուար խնդիրը դաշնակիցներուն պահանջած պատերազմական տուգանքի խնդիրն է։ Թուրքիա այս մասին իր տեսակէտը յայտնած է արդէն։ Զուլֆի՛ Ալի տուգանքի խօսքը լսել, մինչ դաշնակիցներն ալ կը պնդեն անոր վրայ։ Դժուար պիտի ըլլայ, եթէ ոչ անկարելի, հաշտեցնել երկու կողմի տեսակէտները, որոնք երկու ծայրեր կը կազմեն։

∴ Պատերազմական տուգանք պահանջելու իր իրաւունքը հաստատելու և արդարացնելու համար, Պուլկարիա յիշատակագիր մը ուղղած էր տէրութիւններուն։ Այդ յիշատակագրէն օրինակ մը Օսմ. կառավարութեան ձեռք անցած ըլլալով, Եմմական նախարարութիւնը որոշեց ինք ալ իր կարգին յիշատակագիր մը պատրաստել և պուլկարներուն առարկութիւնները ջրել։

∴ Կ. Պոլսոյ հեռագրական դործակալութիւնը երէկուան թիւով հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Պէլկրատէն.

«Կէս պաշտօնական օղան «Սօմու Բրավա»ի տեղեկութիւններուն նայելով, դաշնակիցներուն պայմանները հետեւեալներն են.— Պատերազմը պիտի շարունակուի մինչեւ հաշտութեան վերջնական կնքումը։ Հաշտութեան բանակցութիւնները տեղի պիտի ունենան դեկտ. 23ին դաշնակիցներու կողմէ Լոնտոնի հաշտութեան ժողովին մէջ եղած առաջարկութիւններու հիման վրայ. այսինքն՝ Միտիա-Ռոտոսթօ սահմանագիծ որոշուի։ Թուրքերուն թողլով Դէլիպոլիի թերակղզին։ Այդ գիծին արեւմտեան կողմը գտնուած ամբողջ հողամասը դաշնակիցներուն թողուի։ բացառութիւն ըլլալով Այպանիան, որուն սահմանագծումը Լոնտոնի դեսպաններու ժողովին յանձնուած է։

Էմրէնի և Շքօտրա քաղաքները Պուլկարիոյ և Գարատաղի յանձնուին, հաշտութեան կնքումէն առաջ։ Թուրքիա դաշնակիցներուն վճարէ պատերազմական տուգանք մը, որուն քանակութիւնը պիտի ճշդուի հաշտութեան դաշնագրին ստորագրուելէն առաջ։ Թուրքիա յանձնառու ըլլայ Պալքանեան Տէրութեանց հպատակներուն և քրիստոնեաներուն, որոնք օսմ. երկիրներու մէջ կը բնակին, առանձնաշնորհումներ երաշխաւորել։ Պալքանեան Տէրութեանց ներկայացուցիչները իրաց նոր վիճակին առաջ բերած ելմտական խնդիրներու վիճաբանութիւններուն մասնակցին։

«Սմու Բրավա» կ'աւելցնէ թէ դաշնակիցները իրենց պիտի վերապահեն աւելի ծանր պայմաններ առաջարկել այն պարագային երբ Թուրքիոյ պատճառով թշնամութիւնները երկարաձգուին։

∴ Լոնտոնէն երէկ առնուած հեռագրի մը մէջ կը կարդանք.— «Թայմզ» կը գրէ. «Կ'սպասուի որ Պալքանեան դաշնակիցները անպայման ընդունին Տէրութեանց միջնորդութեան առաջարկը, քանի որ այս վերջինները արդէն յայտնած են Թուրքիոյ թէ ուրիշ հիման մը վրայ միջնորդութիւն ընել չեն ուզեր։ Հաստատապէս կը յուսանք որ դաշնակիցները հասուն խորհրդածութենէ մը ետք, պիտի հասկնան վերջապէս թէ իրենց համար որքա՛ն ցնաստկար պիտի ըլլայ եթէ միջնորդութիւնը չընդունին։ Եւրոպական ազգերն ու կառավարութիւնները կ'ղգան թէ Պալքանեան խնդիրը եւրոպական գայթակղութիւն մը եղաւ, որ պէտք է այլ ևս վերջ դնել, վասն զի եթէ այս խնդիրը եւրոպական խաղաղութեան համար վտանգ մը պարունակէլ դադրեցաւ, բայց կ'արդիւք բովանդակ աշխարհի խաղաղեցումը»։

ՅԱՏ ՅՈՌԵՏԵՍ ՉԸԼԼԱՆՔ

Զգուշանանք մէկ ծայրայեղութենէն միւսը իյնալէ. քանի մը օր առաջ ամէն ինչ վարդագոյն կը տեսնէինք, որովհետեւ ճամբուն վրայէն խոչընդոտ մը անհետացած կը թուէր։ Այսօր, որովհետեւ նոր արգելքներ երեւան կուգան, ամէն ինչ սև գոյնով կը տեսնենք։

Պոլիսն է որ մասնաւորապէս ծնունդ կուտայ այդ յառաջեալ տպաւորութիւններուն։ Հոն է որ անհաստատ ուղղութիւնները առաջ կը բերեն ամէնէն բուռն յուսախաբութիւնները։ Մէկ շաբաթ առաջ Պալքանեան Տէրութիւնները կը յայտնէին թէ հաշտութիւնը անմիջական է, թէ առաջաւորն մէկ երկու օրուան գործ է ան։ Եւ հաշիւը ձախողեցաւ։ Բանակցութիւնները, հեռու արագօրէն չընթանալէ, ընդհակառակը նոր և անվերջ խորհրդակցութեանց, նոր սակարկութեանց կը յանգին։ Ատոր դէմ Բ. Դուռը, որ առաջ աւելի հաշտարար էր և պատրաստ զիջումներու, այժմ հակադարձ շտապումով մը կը նահանջէ դէպի ետ։ Նախկին զիջումները ետ կ'առնուին։ Ահա Թուրք քաղաքականութեան անստոյգ գուշակութիւնները որոնք ներկայ տագնապին մէջ առաջ կը բերեն ամենէն անհաստատ վիճակը։

Այս վտանգին և ուրիշներուն առաջքը առնելու միակ միջոցն է արագցնել և շարժել գործը։ Ինչպէս շատ յստակ կերպով կ'ըսէ Անգլիոյ թագաւորին գահճառը, տեսակէտերու տարբերութիւնները մէկ կողմ առնուած են, խնդիրներու լուծումը հասունցած։ Միտիայէն Էնոս երկարող սահմանագլուխ մը, կղզիները Յունաստանի, անոնցմէ ոմանք չէզոքացուելու պայմանով։ Տրին և Բալամոս սահմանագիծով Այպանիա մը, ոչ մէկ պատերազմական տուգանք, բայց չափաւոր նուաղեցում մը դաշնակիցներուն վրայ իյնող Օսմ. Հանր. Պարտքի բաժինին. ահաւասիկ ամենքներէ ի վեր ծեծուած —պարզեցուած պայմաններ, որոնք գոհացում կուտան բոլորի շահերուն։ Թո՛ղ շատպէն զանոնք արձանագրել։ Դաշնակիցները գիտեն Եւրոպայի տրամադրութիւնները։ Անոնք տեղեակ են թէ ինչ իմաստով պիտի կատարուի Մեծ Տէրութեանց միջնորդութիւնը։ Անոնք վստահութեամբ կրնան ընդունիլ զայն։ Իրապէս չի հակասուիր թէ անոնք ինչ պիտի շահին պատերազմը մշտնջենաւորելէն։

Աստուածաւուս դարաբերութեանց բարւոքումը աւելի լաւատես տպաւորութիւններ առաջ կը բերեն։ Կը ծանուցուի թէ երկու կառավարութիւնները որոշած են աւելի ամրացնել իրենց հմտաձայնութիւնը պատերազմիկ կողմերու վրայ աւելի խաղաղաւէտ տպաւորութիւն մը առաջ բերելու համար ի հարկէ ոգեւորելու արժանի քայլ մըն է ասիկա։

«ԺՈՒՌՆԱԼ»

ԿԵԱՆՔԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐ

ԳՆԶՈՒՆԵՐԸ

Գարնան երբ ծիծեռնակը կը հասնի, ծաղիկներն ու վարդերը կը բացուին, իրենք ալ լեցուած ու թաքչամած ծաղիկները մարդկութեան, կուգան կը ցրուին մարգերուն ու մարմանդներուն վրայ, գլխակոկ ու չորցած ձիրուչ դանդաղ ու անոթի էշերու վրայ բեռցած իրենց ինչքերն ու հարստութիւնները, վրանները, փայտեր, կեռասուրի ամաններ, ցնցոտիներ ու լաթի փաթեթներ։

Ամառ ամբողջ կ'ուղղին այսպէս Պոլսոյ մէջ առատանդական թափառումներով, իրենց ժեռներով ու խաղերով կը լուսնին ամբողջ դիւղեր, դաշտերը կ'արծարծին անասունները, — անոնք ալ իրենց պէս ցուրտին ու քաղքի դարժուած գնչուներ։

Ծանկարծ առաւօտուն կը տեսնես առատիկան մը որ կեցած է գլխուն վրայ, խեղճերը շապով կը ժողուուին, հու և անարաւունդ վանուանները մարդկութեան, որոնք քաղաքներու մօտիկ դաշտերու վրայ իսկ ապրելու իրաւունքէն զրկուած են։ Աչի գիշերուան իրենց ժամերով կառուցուած աշխատութիւնները քակելու, քանդելու սարկաւած են։ Կէս ժամուան մէջ արդէն ամէն ինչ պատրաստ է. վրանները կիսիներու վերածուած գեռինն են, էն ազգէն ամէնէն մեծը դեռցած է, մէկը կերակուրի աման մը կը ռանի, ուրիշ մը ջուրի մը փարշ կամ լաթերու ծրար մը, աւելի ներքեւ կեցած են կը ժողվեն, ու կը փաթթեն, կը բեռցնեն դրստաներուն վրայ։ Ու այսպէս կարաւանը կը յառաջանայ, կրկնելու մեւնոյն աշխատանքը, կանգնելու և քանդելու աշխատանքը՝ որ վերջ չունի խեղճ գնչուին համար իր ծնած օրէն մինչեւ մահը։

Բայց անոնք իրենց այս թշուառութեան ու պանդխտութեան մէջ իսկ, կայտառուն են ուրախ ու զուարթ...։

∴

Ամրան յանկարծ գիշեր մըն էր, թեթեւ զեփիւռ մը կը շարժէր ծառերն ու ծաղիկները, ասուպները կը պլպլային երկինքի կապոյտին վրայ, դաշտը լեցած էր քաղքի ժողովուրդով, որոնք մանչ աղջիկ, մեծ ու փոքր, լեռներն էին թափած ոնենալու համար հովուերգական իրիկունը։ Երկնեռ խումբի մը երգերը կը հասնէր հեռուէն, ուրիշ խումբեր կը դեգերէին լեռները, խումբ մըն ալ, ա՛լ շատ հեռու մարգին վրայ պլպլացող բոցերուն շուրջ ժողվուած էր, ուրիկ խաղնիճանեմ մեր մը բարձրանար անճանի զաւակներով, ներդաշնակ բնութեան ծոցին մէջ։

Հեռաքրքրուեցայ, ես ալ մօտեցայ խումբին։ Վրանները ամբողջ պարապ են կամ մէկ մէկ հոգի միայն նստած կան, որոնց պաշտօնն է օճաքը վառ պահել Ամբողջ գնչուները ժողվուած են մէկ վրանի առաջ։ Ծանկարծ «զուռնան» կը բարձրանէ իր խլացուցիչ զիլ ձայնը, ամենուն այտերուն վրայ ուրախութեան գոհունակ ժպիտ մը կը պարտ։ Գնչուները պռուած են դեռին երկար կամ ծալած ոտքերուն վրայ նստած, չրջապատած՝ դեռատի ոյժ մը գնչուներ, աղջիկ մը ու մանչ մը, որոնք հոգիս 16-17 տարիքներուն մէջ կը տատանին որ այդ լուսնակ գիշերին մէջ քանի մը ժամին իրենց մեղրալուսնի երառուէտ պահերը պիտի տանին։ «Զուռնան» երգելով թափ ու եռանդ կ'ստանէ խանդավառելով գնչուներուն սիրտերը. յանկարծ տղերքն մին ոտքի կը ցատկէ, լաւ մը կը կռնեսի. կը կապէ պինդ մը երկայն գոտին մէջքին վրայ, կ'երթայ դեռատի գնչուհիի մը ձեռքէն կը քաշէ ու ան ալ ոտքի կը հանէ...։ Հիմա պարտատ են իրարու դիմաց երկու օձի զոյգ մը պարոյները, կը դառնան, պտրտերը կը վազեցնեն դէպի առաջերը նազելեմ ու մղկի շարժումներով, սիրագեղ կառակներով ու մերթ ալ լայրդ պէրանքներով։ «Զուռնան» չի լռեր, կը հնչէ մէկտ, պարող զոյգը աւելի փրփրած ու կատղած իր խելառ դարձուածքներուն մէջ, կը դառնայ ու կը դառնայ ժամերով...։

Կը հեռանամ յամրաքայլ ուրիշ անկիւն մը. գնչուհի մը նստած է բացած գեանի վրայ թաղկինակ մը, վրան ափ մը քակլայի, ուլունքի և քարերու խառնուրդ մը կը նետէ, «ֆալ» կը բանայ, առանցներու մարգարէութիւններ կ'ընէ, որոնք քաջիներով ու ծիծաղերով կ'ընդունուին ունկնդիրներէն։ Դեռատի է գրեթէ չուկին ու ժպիտ մը կը խաղայ շրթունքներուն վրայ որ աչքերուն բոցեղ ակնարկին ուակ կը ուժգնանի իրիկնան մայրամուտի շառաչներուն նման...։ Ամենքը կը բժնուին, միայն ես կը մնամ իր քով, կրակոտ ակնարկը պտտցնելով վրաս.— «Տանոց մը ալ դուն նեռ «Փալդ նայիմ կ'ըլլ»։ Անոնք կը հարցնեմ. «Մէնէքչէ», կը պատասխանէ։ — «Տանոցի տեղ քաղաքունոց տամ, ինի պատմութիւն մը պատմէ, չէլա՞ր», կը հարցնեմ շողոքորթ ձեւով մը։

Գեղի գնչուներուն կեանքէն պատմէ, կ'ըսէ պատրաստակամ կինը։

—Դաշտը դրեթէ ամայացած է, ժամերը ռանած են, «Զուռնան» կը հնչէ ակուին վրանին առջեւ, լուսինը ուռեցած մը բրած է երկինքի կամարին վրայ, իսկ ես Մէնէքչէի շրթներէն կախուած մարկ կ'ըսենեմ, սիրաքաղ զոյգի մը պէս քովն ի վեր։ Մէնէքչէ կը պատմէ ու իր քիչ առաջուան անկոր ժպիտը որ կը խաղար արեւակիզ շրթներուն վրայ, վրէժի ու ցասումի արտայայտութիւններու կը փոխուի։

«Ամիա կարիճ ու ժրաջան աղայ մըն էր, սիրեց զիս ու ամուսնացաւ հնոյ սարիներ քանի տարեցան, անքան մեր տրտերուն մէջ սէրը աւելի ուժգին փայլով մը վառեցան...։ Ինչ հաճոյներով ու ինչ յուզումներով կը զգաթռուեր իր ծոցը չեռ դիներ։ Շատ աւելի կարիներ, շատ աւելի կրակոտ ազգ կային մեր մէջ, բայց ա՛ չ մէկը իր չափ մեծ սիրտ ունէր... Ամառ մը, բնաւ չեմ մոռնար, այս դիւերուն պէս, ցերեկը գացած էի քաղաք գիպտ նայելու։ հարուստ տունէ մը դիս կանչեցին, ներս առին։ «Իշիկնարին» տանեմ ելայ, խոշոր գորգեղած տեսնամ մը, կը վախնայի ներս մտնելու։ «Բաց նայիմ սա գիպտ»ուս կ'ինչեմ, մինակ էինք տեսնակին մէջ։ Նոսայ բան սարքութեան, բացի թաղկինակ, լրի գուլպաներ, շատ վարդ ու փոքուն ապտակ մը չէր ցուցներ, ընդհակառակը մարդ և փոթորիկ, քայլ վախցայ յայտնելու իրեն ճշմարտութիւնը։ Վերջապէս հեռացայ բաւական դրամ դրպանելէ վերջ, բայց լաւ չանեայ մարդուն դիրքը, շատ կատակներ բրաւ, խօսքեր նետեց ոչնչացնամոխանեցի, հազիւ ազատեցի ինքզինքս այդ մեծ տունէն որ շատ աւելի տնախարժ ու պժգալի թուեցաւ ինծի քան իմ վրանս։

Այն գիշերը ձիերը բաւական հեռացած էին գացի վերադարձնելու, որովհետեւ պիտի պատրաստուէինք մեկնելու. յանկարծ երկու պնդակազմ մարդիկ զիս գիշերին մէջ պատեցին, կապեցին շատ դժուարութեամբ ձեռքերս, ա՛լ չեմ գիտեր դիս ինչ պարագաներու տակ ա՛ռ տարին։ Առաւօտուն կը գտնուէի սենեակի մը մէջ, հագուստներս փոխուած էին, շորցս նոր նոր մարդիկ...։ Դիշերները դիս իր մօտ կ'առնէր լինինին։ Բայց կը գտնէի իրմէն չեմ դիտեր ինչս, կը խոսուտար իր ամբողջ հարստութիւնը ինծի, եթէ մնայի հոն, չէի ուզեր, իմ վրանս ու Ամիա կ'երազէի, օրերը տահեցան այսպէս։ Ծանկարծ գիշեր մը առաւոտ կրակ մը ծագր ուսաւ ասն մէջ, բոլորը մոլեգին լափեցին տունը կէս ժամուան մէջ...։ Ե՛ս, վրանիս տակ էի, կրկին իմ Ամիայս քովը ու այս հրդեհաստներուս մէջ... Ամիա երեք օր վերջ զարնուած գտնուեցաւ ձորի մը մէջ, լինինային մարդասպան, որովհետեւ ինքն էր տունը կրակի տուողը ու զիս իր բազուկներուն մէջ վրան վերադարձնողը։

Մէնէքչէի ակնարկը կը փայլէր վրէժխնդրութեան բոցերով ու իր ցամքած ծիներուն տակ կոր սիրտ մը բարձր ու պատուախնդիր սիրտ մը՝ որ մինչեւ այսօր չերա մը հացի համար պատիւը ծախու հանող գնչուհիներու օրերը կը կարծէի։ Ձայնի իր դիպին վրայ, ուսեռեցի Ամիայի մահուան վերջ՝ «Ոչ մէկուն սիրտս կոպել։» Վերջացուց Մէնէքչէ ու չեկաւ քովս...։

Գիշերուան խառնը զգացի վրաս, հովը աւելի ուժգին կը փչէր։ Լուսինը բաւական հեռացած էր արդէն։ «Զուռնան» կը հնչէր դնալեց. հարսնիքի այդ գիշերին մէջ։ Ես ալ քաշուեցայ դաշտէն, Մէնէքչէի վրէժխնդիր սիրոյն յուշերով ալեկոծուած։

ՍԵՊՈՒՀ ԾՈՎԱԿ

Բ. ԴՐԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԸ ՈՐՈՆՔ ՄԻՆՉԵՒ ՀԻՄԱ ՑԱՑՏԻ ՉԵԻՆ

Գալիսէն 10 Մարտ թիւով «Մաքենի Թիպիկիոր հնաւեալը կը հեռագրէ.— Մինչեւ հիմա չատ խօսուեցաւ այն տարաձայնութիւններուն վրայ, զոր Թուրքիա ըրաւ մեծ տէրութեանց միջամտութիւնը հրաւիրելու համար։ Բ. Դուռը պաշտօնական հերքումներով որքա՛ն օրով մեկնումները Թուրքիոյ տէրութեանց ներկայացուցած առաջարկներուն չուրջ, որոնք հաղորդուեցան նոր պատասխան ծանուցագրի մը ձեւով։

Այդ։ այժմ ի վիճակի եմ ամենէն բարձր պաշտօնական աղբիւրներէ քաղելով ճշդիւ տեղեկութիւններ հաղորդելու Թուրքիոյ վերջին ծանուցագրին մասին, որուն բովանդակութիւնը զարմանի պատճառ կը մնայ։

Թուրքիոյ առաջարկած պայմանները, որոնք նոր բանակցութեանց խարիսխ պիտի կազմեն, կը պարունակեն երկու գլխաւոր կէտեր.

1.— Օսմանեան կայսրութեան մայրաքաղաքի պատասխանատուութեան բացարձակ երաշխաւորութիւն։

2.— Ասիական Թուրքիոյ պատասխանատուութեան և հողային բացարձակ ամբողջութեան երաշխաւորութիւն։

Այս երկու գլխաւոր կէտերը ծանուցագրին մէջ կ'ամբողջացուին անոնցմէ իւրաքանչիւրին համար նախերուած հեռուեալ փաստաբերութիւններով և պատճառաբանութիւններով։

Պոլսոյ ապահովութեան երաշխաւորութիւնը կը պահանջէ Թրակիոյ մէկ կարեւոր մասին պահպանումը, որուն սահմանագուշները պիտի գծուին բանակցութիւնները սկսելէն անմիջապէս յետոյ, ինչպէս նաեւ անհրաժեշտ է Էմրիրէի մէկ մասին պահպանումը, որովհետեւ Բ. Դուռը կը կարծէ թէ անիկա օսմանցի իսլամութեան համար էական կարեւորութիւն ունի և տերաօրէն կապուած է Պոլսոյ ապահովութեան խնդիրին հետ։

Միւս կողմէ Ասիական Թուրքիոյ ապահովութիւնը և հողային բացարձակ ամբողջութիւնը չեն կրնար երաշխաւորուած նկատուիլ ուանց կղզիներու պահպանումին, մասնաւորապէս Հաղսոսի, Ռիսոսի և Լէմնոս կղզիներուն, որոնք Բ. Դրան ծանուցագրին համեմատ մաս կը կազմեն Ասիական Թուրքիոյ և չեն կրնար օտար ազդեցութեան մը յանձնուիլ ուանց օսմանեան կայսրութեան մէջ շարունակական խառնութիւններու օճախներ դառնալու։

Դալով Եգէական ծովուն հիւսիսակողմը գտնուող կղզիներուն, անոնք Թուրքիայէն զատ Եւրոպական Տէրութեանց համար ալ կարեւորութիւն ունին, քանի որ ուղղակի կապ ունին նեղուցներու եւրոպական դրամի խնդրին հետ։

Այսու հանդերձ Թուրքիա, հակառակ պարագային պիտի ընդունի խորհրդակցիլ այդ կղզիներու յատուկ ուրքերու մասնաւոր դրութիւն մը հաստատելու չուրջ, մերժելով տալ օտար միջամտութիւն։

Ասոնք են Բ. Դրան պատասխանին հիմունքները։ Կը տեսնուի որ անոնք չեն համաձայնիր դաշնակիցներու պահանջումներուն հետ։ Այդ պատճառաւ հոս կացութիւնը կնճռոտ կ'երեւի և ամենէն լաւատեսներն անդամ չեն ծածկեր իրենց մտահոգութիւնները։

ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ԿՐՕՆՔԻ ԴԻՄ ՆԱԽԱՏԻՆՔ

Իզմիրի «Բէօլիս» թերթը կը գրէ.— Աբէնքի մէջ հրատարակուող «Նէա Իմէրա» անուն լրագրին 194 թիւ և 2 յուն. 1913 թուականի օրինակին «Պատերազմէն էջեր» խորագրով յոդուածէն հետեւեալը կը քաղենք։

«Գրաւուած քաղաքին մէջ զօրքեր իրենց հրամանատարին հետ և ուրբաթուն ներ թիքական թաղերը կոխելով, ամենէն կարեւոր և արժէքաւոր ծառայէն մինչեւ անարժէք առարկան ինչ որ գտան ամենքն ալ կողոպտեցին, գողցան։

«Ախմեներէն ոմանք, եղ, հարթ և կով, լուացարաններէն կախուած և ասչ ասուներէն սեղան, աթոռ, պնակ, դանակ, չատ գեղեցիկ և Պոլսոյ գործ սենեակի կրակդանները, կաւէ, դիպակէ և թանչէ չինուած վարագոյրներ, պարկեշտ զորդեր, արծաթեղէն հին հրացաններ, պատմական եաթաղաններ և ուրիշ կամ կարաբիներ, մանչակներ, վերարկուներ, պարեզօտներ, կիներու յատուկ մատաղէ անդրավարտիքներ, ոսկեղէն զարդեր, լամբարներ, գաւաթներ, գոնարներ եւն. եւն. ամենքն ալ յափշտակուեցան։

«Ակէն զատ Սերեքիչէի մէջ. պէրի մը խիստ նազելի աղջկան յատուկ և քաղաքին մէջ մէկ հարիւ դաշնակը հան ուսալի մը վրայ բնոցնելով ասուսեցաւ։ Ցաւիշնակիները իրենց յաղթութեան ուրախութիւնը կատարելու համար եկած այծերդին այս գեղեցիկ դաշնակէն վրայ կերան։

«Փոզոցները յափշտակուած իրերուն փեկարներով լեցուն են։ Աւտոմատները գիրքերու կարեւորութիւն չունենալ պատճառաւ փողոցները այս գիրքերով դեղեր կազմուած են։ Դեռինը խիստ գեղեցիկ կղզով գիրք մը տեսայ, ծածկով տախ և բացի։ Գուրանն մըն էր։ Իրրեւ պատերազմական յիշատակ՝ այս գիրքը Աթէնք տանելու համար խնամով պայուսակիս մէջ պահեցի։

«Գիւղը եկած ատենս, պայուսակս գամէ մը կախելով ընկերներուս հետ տեսնուելէ ետք պակեցայ և քնացայ։ Ընկերներս գիշերը փոխարութիւնէ բրանուելով ասենքն ալ դուրս ելած միջոցնուն պայուսակիս այս գիրքին թերթերը փրցնելով գործածեցին։ Աւտաւ եկան մեր ջոցիս պայուսակիս մէջ Գուրանին մնացեալ էջերը գտայ եւն...»։

Ահա հայրենակիցներս, մեր տարութիւնն և կրօնքս հաւատքին խառնարանները ասոնք են։ Այս տարութիւնը մենք չենք կը պատրաստենք, ասոնք մեր թշնամիներս իրենց ձեռքովը կը բանեցնեն։ Մենք Տէր Յիսուսի աւետարանը նուիրագործած ենք, անոր հաւատացողները պիտի կը նկատենք։ Բայց անոնք այսքան արիւնարբու թափելէ ետք, այսքան քրիստոնէս պատերը քանդարկելէ վերջ, ամենէն նուիրական գիրքերնիս ամենէն զէշ գործին կը գործածեն...։

Ցաղթութիւնը սուրով կ'առնուի քայ՞ արդարութեամբ և մեղմութեամբ կը պարակուի։ Մեր թշնամիները օրուրվ բան մը չ'ասին, բոլորը ինքզինքնուս ըրած դաւանանութիւններէն օգտուեցան, երբոյնան մէջ ընել չմտադրականին որ-թնութեան մէջ ըրին. ասոր փոխարէն, գնե՛ մտա՝ տեղերին մեր Ս. Մատեանին իսկ յարգանք տալու զլացան...։

Հայրենակիցներ, մեր օրերը դիրքն ու սուրը զգոյշութիւնը մինչև ներքնաղատութեան հասնող այս սեւ օրերի ու դժոխային խլճտանքի տէր ու թշնամիներուն դէմ, մեր օրերն մէջ մնացեալը Վրիժը մեր գոյութեան այս պիտի ա՝, Մենք ասոնց հարիւր տարիէ ի վեր ամէն կրօնքի յարգանք, ամէն լեզուի յարգանք և ամէն արիւնի յարգանք մատուցինք։ Բայց այս թշնամիները, տասնին տարիս մեզի՝ այս կերպ փոխարինեցին։

Հայրենակիցներ, Ս. Դիրքը երկնաւորին գանձից առնէ կը սառատայ։ Հոն ապրուստդ այս վրէժը թէ չնորհ զանէ, որտերնիս ուրմն այս վրէժխնդրութեան խորանն ընելու ալիքանը։

«ՀԱՄԻՏԻՏԻՆ» ԿԸ ՈՒՐԱԿՈՇԷ ՀԵԼԼԷՆ ՓՈԽԱՐՔԱՆԱՒԵՐ ԵՒ ԿԸ ՍՊԱՆՆԷ 60 ՍԵՐԿԵՐ

ՏՐԱԶԻ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԿԸ ՓԱՌՋԻ

Երէկուան թերթը թերթերը երկար օրուանները կը հրատարակեն պատմելով Համիտիէն յանձնաւոր գործակալութիւնը Ադրիանոպոլի մէջ, որոնց հեղեն նաւարքարը մը կը գտնուի այդ ծովին մէջ և ակէ դառ Յունաստանի կառավարութիւնը ծանուցած էր որ ծովային պաշարումը ալպանական ծովեզերքին մինչև Տրան երկարած է։ «Համիտիէ» այդ քաղաքը, ինչպէս նաեւ Շէնքինը ամրակոծելով, հաստատեց թէ այդ պաշարումը անուանական բան մն է։

Զէթինէէն երէկ ստացուած պաշտօնական տեղեկութիւն մը կ'ըսէ թէ Շէնքինի առջեւ «Համիտիէ»ի կատարած ամրակոծումին հետեւանքով յունական յոթ փոխ դրաստաւոր ծանրապէս վնասուած են։ Երկու յաղեներ փնաքան հրդեհէ մը, դոր ստաց բերած էին օսմ. ռումբերը։ Կ'ըսուի թէ այս նաւերը Սերոպոյ և Դարատաղի բանակներուն համար ուտեստ բերած էին և իրենց բոլոր բեռը կորսուած է։ Մինչ յոգենաւերը զինուոր և ռազմանիթ բերած, բայց արդէն ցամաք հանած էին։ Տանի չափ անձեր սպաննուեցան։

*** Հոսմէն երէկ ստացուած հեռագիր մը կ'ըսէ.— Հոսմ հասած անթիլ նոր հեռագիր մը կը ծանուցնէ թէ «Համիտիէ» թուրք յանձնաւոր, Տրանի մօտ Սերպ բանակատեղին ամրակոծելէ ետք Շէնքինի գնաց, ուր իրեն մատաւոր կրակ մը ակատ քաղաքին դէմ, զոր գրաւած են սերպ զինուորները։ Զէթինէէն այս մասին ստացուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ զինուորական հրամանատարին տեղեկագրին նայելով, սերպերը ունեցան 60 սեռեալ և բաւմաթիւ վիրաւոր։ «Համիտիէ» յաւոյ գնաց Ամթիտրի, բայց չամակոծեց։ Տրանի ժողովուրդը, Թուրք յանձնաւին ամրակոծումէն անակնկալի եկան, խելայեղ վիճակ մը ունի և վախնալով որ «Համիտիէ» դարձեալ կուգայ, կը փոխի քաղաքէն։ Սերպ զինուորներն ալ չատ ջղայնացած վիճակ մը ունին։

*** Աթէնքէն կը հեռագրուի թէ Տրանի և Շէնքինի ամրակոծումին լուրը ստանալով, բալմաթիւ Հելլեն նաւեր ճամբայ ելան դէպ ի հիւսիս, օսմ. յանձնաւոր հնոտանդեղաւ համար։ Աւով մէկեղ, Անթիպարէն մոնիտէ հաք. «Համիտիէն» իր հեռաքը կորանցուցած է։

*** Պելկրատէ ստացուած լուրեր վախ կը յայտնեն «Համիտիէի» արշաւին համար Ադրիանոպոլի մէջ, ուր այս մէջտեղ կը գտնուին բալմաթիւ սերպ փոխադրանաւեր, որոնք Տրանի գաւառները և Շքօտրան պաշտպանելու համար զինուոր կը փոխադրեն։

ՄԱՔԻԱՅԻՆ ԴԻՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՍԷՋ

Սելանիկէն կը գրուի «Օսմանիէր Լոյսի»։— Կարելի եղածին չափ հարելու համար մաքսային դժուարութիւնները, որոնց ենթարկուած են պալքանեան երկրներու հետ առեւտրական յարաբերութիւն ունեցող վաճառականները, հնչէն կառավարութիւնը մեծ մտադրութիւն ունեցող պանդուխտներուն հոս համաձայնութիւն դոյացուց։ Իրանցիներ համար այդ սիրաբանները տրուելիք ապրանքներու համար, վաճառականները հարիւրին մէկ պարտ վճարեն, իսկ հելէական քաղաքներու հոսար հարիւրին տասնմէկ ուրիշ մը պիտի վճարեն։ Սա ռակայն այս բոլոր մտքնոյնը ուրանական են վակոններու նուազութեան պատճառաւ։ Պելկրատէն մէն մի վագոնը հոսար 500-600 ֆրանքի պատուիրագրական ուրիշ կը պահանջեն լրեց գրաւած վայրերուն համար։

ԷՍԱՏ ՓԱՇԱ ԹԱՀԱԺԱՒԱՆԻ ԻՇԽԱՆՈՒ ՄՍ

Աթէնքէն կը հեռագրուի.— Մաժուլի վերատուչութիւնը Սանանդայն ստացած լուսաւոր հեռագիրը ղալուցոց խորհեցաւ։

«Փաշաժառանգ իշխանը ունկնդրութեան ընդունեց օսմանեան բանակի հրամատար Էսատ փաշան և ուստ ազգայրը Սանանդայ կեդրոնական հրամատար Վերիրա պէյը։ Գաշաժառանգը այցելեց Ալի փաշայի գերեզմանը և այն կղզեակը, ուր ոգանուեցաւ անիկա։

ԵԱՆԵԱՅԻ ԱՆԶՆԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Թանին» կ'ըսէ թէ Սանեայի հերոս պաշտպանները մինչեւ իրենց վերջին փամփուշտը դիմադրած են և նոյնիկ Էսատ փաշա ասկէ քանի օր առաջ իր գրած նամակին մէջ կը տիւէ թէ Պրազանի ամրութեանց մէջ միայն 250 հատ ռումբ կը գտնուի եղեր։ Նոյնպէս հաւանի թնդանօթաձիգներու հրամանատար Բարաշքեւաբուլոս ըսած է թէ Սանեայի վրայ իրենց վերջին յարձակման մէջ Պլազանի պանդիններու խուլ պաշարման թնդանօթները չատ ցանցառ թեւով ռումբ կ'արձակեն եղեր Հելլէններուն դէմ, թէ որ կ'ապացուցանէ թէ Օսմ. ամրութիւններու ռազմամթերքը սպառած էր։ Նոյնիկ հելլէն լրագրագրաց պատերազմ յայտնածին նայելով Պրազանի խաղոյ թնդանօթներուն ռումբերը չատնչէ ի վեր սպառած ըլլալով Օսմ. զինուորները պզտիկ թնդանօթներու ռումբերը չուրսի մէջ կը փարեն և պաշարման մեռ թնդանօթներու մէջտեղ զանոնք Հելլէններու վրայ կ'արձակեն եղեր։ Այս խստագոյնութիւնը, կ'ըսէ «Թանին» կը հաստատէ թէ Սանեան իր պաշտպանութեան վերջին սիրոյը և բոլոր ռազմամթերքն ու պարարը սպառելէ վերջ միայն անոնատար եղեր է։ Իրդեգաղանքին ուրի մասնուած ըլալը անկէ յայտնի է որ Հելլէններու քաջալ մասիկնպէս վիրի հելլէն բանակի ընդհանուր հրամատարը անմիջապէս բանակի մասագարարական վարչութեան հրաման կուտայ որպէսզի պաշար և ուտելիք բաշխեն Սանեայի սովալուկ ժողովրդին։

ԱԻՍՏՐԻԱ ՌԱԶՄԱՄԹԵՐՔ ՉԻ ՏԱՐ

ՈՉ ԲՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՈՉ ԱԼ ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

«Տէլի Թիւրքի մասնաւոր թղթակիցը Վիէննայէն հեռեւալը կը հեռագրէ.

Զինուորներու արձակման մասին իր ասուած յայտնդական յայտարարութիւնները իր հետեւանքը և իրրեւ մէկ նոր ապացոյց ի խոստովանէ Ֆլոտնեռ. Աւստրիա վերջերս բացարձակապէս ռազիլեց կայսրութեան բոլոր ռազմամթերքը և փամփուշտ հայթայթող գործարաններուն թէ՛ դաշնակիցներուն և թէ թուրքերոյ կողմէ եղած ռազմամթերքի յանձնարարութիւնները կասարել։

ԲԱՐԱՄԻԹԻԱՑԻ ԵՒ ՄԱՐԿԱՐԻԹԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

Ցունաստանի գահաժառանգը Սանեայէն կը հեռագրէ.

«Մրկու վաշտ եւ մէկ գումարտակ հեռեւակազօրք, երկու մարտկոց և մէկ հեծելազունդ գրաւեցին Բարամիթիան։ Ո՛րչ զինուորներ ալ կ'ապատուին հոն։ Մարպարիթի գրաւումը մօտալուտ է»։

ՀԵԼԼԷՆ ԲԱՆԱԿԻՆ ՎԱՐՄՈՒՆԴԸ ԹՈՒՐՔ ԳԵՐԻՆԵՐՈՒՆ ՀԱՆԴԷՊ

Պլգանիր ամրութեանց վրայ ոպիակ դէզը պարզուելէ վերջ, կը ըսէ թէ հելլէն սպաները և զինուորները գրանալով որ իրենց թուրք հակառակորդները որքան կը նեղուէին սեռնդի պակասէն, անմիջապէս անոնց օգնութեան հասած են իրենց բոլոր ունեցած պարարը, հաց, պանիր եւն տալով անձնասուր բանակին։

Թուրքերը Ցոյներու այս վարմունքէն չատ յուզուած են և Պլգանիրի հրամանատար Ֆուատ պէյ գահաժառանգին նամակ մը գրկեալ, ուր իր յարգանքները կը ներկայացնէ և իր հրամատարութեան տակ գտնուած ամբողջ բանակին կողմէ ջերմագին շնորհակալութիւններ կը յայտնէ հելլէն բանակին իր գերիներուն հանդէպ ցոյց ասուած վարմունքին համար։

ՀԵԼԼԷՆ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳԻՆ ՕՐԱԿԱՐԳԸ

Սանեայի գրաւումն յետոյ հելլէն գահաժառանգ իշխանը հետեւեալ օտակարգը հրատարակեր։

«Պանե՛ր, ենթասպանե՛ր և զինուորնե՛ր։

Սանեայի գրաւումը ձեր փառաւոր յաղթանակներուն վրայ նոր և փայլուն յաղթանակ մը եւս ա՛ւելցնէ։ Անցնելէ յետոյ Մակեդոնիան և երկու թշնամի բանակներ ջախջ-խելէ վերջ, դուք ձեր զէնքի գործը ամբողջացուցիք գրաւելով ամրութիւն մը, որ անասիկ կը կարծուէր։

«Դուք ասկայիք ամենամեծ կոհղութիւններու, զրկանքներու և յոգնութիւններու ձեր քաջութեան հաւատարիմ մը Դուք նորեր ապեցուցիք ձեր Մակեդոնիոյ դափնեպսակներուն վրայ։ Հարիւր հատ թնդանօթներ և նոր բանակ մը իր գլխաւորներովը, իր դրօշներովը և իր ռազմամթերքովը կը գտնուին ձեր ձեռքերուն մէջ։ Ձեր դրօշները նոր յաղթանակի փաստով մը պակուցան, ամբողջ ազգը կը հրանայ ձեր նոր յաղթութեան վրայ։ Սա ես, հաւատ այդպիսի բանակի մը հրամանատար ըլլալուս, ձեզի կ'ուզեմ իմ շնորհակալութիւնս։»

Գահաժառանգ

«ԳՕՆՍԹԱՆԹԻՆ»

ԶԱԹԱԼ-ՖԱՅԱ ՔԼՕՅԻՆ ԿՈՒԻԼ

Մասնաւոր աղբիւրներէ քաղուած տեղեկութիւնը հետեւեալն է։ Պուլկարները ասոնք որ կեռարէ վերջ ժամը Զուկէնէն յարձակած են Դէշլիր Եալլայի դէմ Զաքալ Գայա քլօի օսմանեան դիրքերուն վրայ։ Զաքալ Գայան 1800 մէթր դէպի հիւսիս արեւելք Պուլկարները մթթրայեկով մը կը գտնուին և կրակ կը բանան օսմանեան դիրքերուն վրայ։ Կռիւը տեւած է մինչեւ ժամը 4։

Պուլկարները իրենց նախկին դիրքերէն անդին նահանջած են։

«ՄԷՅԹԻՏԻ» ՅԱՇԱՆԱԻԸ ՏԱՐՏԱՆԷԼԷՆ ԴՈՒՐՍ

Անցեալ օր «Մէյթիթէ» յաջանաւը 5 օսմանեան թորփիլանաւերու հետ Տարտանելէն դէպի դուրս ելած է և մինչեւ Սարսի ծոցը (Կելիպոլսի արեւմտեան ափերը) պտոյտ մը կատարած։ «Մէյթիթէ» Պուլկարներու Պուլայիրի դիրքերը յաջող կերպով զննելէ վերջ թորփիլանաւերուն, հեռակը վերադարձաւ Տարտանէլի նեղուցը։

ՍԵԼԱՆԻԿՑԻՆԵՐՈՒՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Բ. ԴՈՒՌԸ ԶԱՐՏՕՏԵՐ ՐԻՒՍԹԷՍ ՊԷՅԻ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

Գրած էինք թէ Պոլսոյ գաղուստ Սելանիկցիները ժողով գումարելով որոշած էին ներքայի մայրաքաղաքները պատերազմական մը դրկել ոչխատելու համար որ Մակեդոնիա անկախութիւն տան։ Սելանիկ ալա նաւահանգիստ ըլլայ։ Զէթինէէ օսմ. նախորդ դեսպան Ալֆրէտ Բրուսէվ պէյ, որ այս պատերազմութեան նախագահ անուանուած էր, իբրեւ հանգամանք գոչուած դիւանագէտ, Ի. Դուռանէն թոյլտուութիւն ուզեց Սերպիա երթալու համար։ Սակայն այս արտօնութիւնը մերժուեցաւ, սկսելով որ Ալֆրէտ Բրուսէվ պէյ պաշտօնական անձ մըն է և չի կրնար մասնաւոր պատերազմի մը դերեր մասնակցիլով մեռ տերութիւններու մտ դիմումը կատարել։ Ի. Դուռը արդէն պաշտօնապէս տերութիւններուն բացատրած ըլլալով որ Մարիցայի աջ եզերքէն անդին դուռանած հողերու վրայ իր իրաւունքները կը պահէ, խորհած է որ հանգստաւոր կոչուած դրանագիտ մը, որ գիտայ դարձեալ պաշտօնի կոչուի, չի կրնար նախագահել պատերազմական մը, Մակեդոնիոյ անկախութիւնը ինդրելու համար։

ԱԻՍՏՐԻԱ ԵՒ ՆՈՎԻ ՊԱԶԱՐ

«Էյօն Թիւրքի Վիէննայի թղթակիցը հետեւեալը հեռագրէ.— Հաստատուած է որ զինուորներու արձակման հրաման տրուած է միմիայն աւտրիուռուս հանմանգլիին վրայ հաստատած բանակներուն, իսկ աւտրիուերպ և մանաւանդ Նովի Պազարի ատենագի սահմանագլխին վրայ հաստատուած զինուորներուն մասին ոչ և արձակման հրաման տրուած չէ։

ՄԻՋԱԴԵՊ ՀԱՅՈՒՄ ՄԸ ԵՒ ՌՈՒՍԻ ՄԸ ՄԻՋԵՒ

«Թասվիրը էֆքէարի երէկուան թիւին մէջ կը կարդանք. «Առոի իթիկան, Բեռա, Սաբէթինկ Բալտաի ներսը գրանուած Ուինթոր Բալտաի մէջ, Պոլսոյ ռազմանկարգ դրամատէրներէն հայազգի Երիտասարդ Ազարեան էֆ. օթեակ մը կը նստի։ Պահ մը ետք, Վլատիվոսթոքի ասնանով ուստ մը նոյն օթեակը կուգայ և բարեկամական ձեւով մը կը յայտնէ թէ այն օթեակը իրեն կը պատկանի և կ'ասաղարկէ գուրս ելլել։ Ազարեան էֆ. այս անպատեհ ասաղարկին վրայ զարմանք կը յայտնէ և կ'ըսէ թէ այդ գիշեր օթեակները բաց են և հեռեւապէս կը յանձնարարէ ուրիշ օթեակ մը երթալ։ Բանավէճը կը սասկանայ։ Ամենուն ուշադրութիւնը կը կեդրոնանայ նոյն անձերուն վրայ։ Այս միջոցին Վլատիվոսթոքի սպաներեր, որոնք Ամերիկա պիտի դերկուէին։ Կ. Պոլսոյ իտալիան դեսպանատունը այս պարագան հաղորդեց Ցունաց Պատրիարքարանին, որ խնդրեց յէլեալ թանկագին հնութիւնները իրեն զրկել։

ՍԵՆՈՒԻՍԻՆԵՐՈՒՆ յէջիր Թանկագին ասուր մը նուիրեց Տրիպոլիսի նախկին դերեփոխան Շեյխ Սիւլէյման էլ Պարաւէրի, որ Տրիպոլիսի ներքնաշխարհին մէջ կապտմակերպած էր արաբական դիմադրութիւնը Իտալացիներուն դէմ։ Ցիշեալ ասուրը Սենուսիներու ցեղին զինարանին մէջ պատրաստուած է։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ խլամ ժողովուրդը երկու շաբաթ վարձեց, ուտեստ զրկելու համար Համիտիէի։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ իսլամները 400,000 ոսկի գանձատոմս գտած են ազդ. պատերազմի օգնելու հրապարակ հանուած գանձատոմսերէն։

ՓՈԽԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ԱՒԱՆԴԱՐԿ.— Ամերիկեան ռազմանաւարան հասատուած մը Եսատ անուն փոխանորդը փոխատուութեան առաջարկ մը ընելու նպատակով Պոլիս եկած է կ'ըսէ «Պրուքթէն Գրասենեակ»։

ՊՈՂՍՏԱՏԻ ՄԷՋ ՍՈՎ կը թերէ, կ'ըսուի ոչիպատան թերթերու զրկուած տեղեկութիւններ։ Ուստոյ այնքան ֆէշեռ է որ վճռաորդները դադրեցուցած են բրենց աշխատութիւնը և մեռ վճռաբանութիւն ալ սարքուած են թրբոց վճռաբանութիւնը փակել։ Այս վիճակը յ-Չ-դրդաբար չորս օր տեւեց։ Հասարակութիւնը այս սովին պատճառաւ դժգոհ ալ ասած են յարձակումներ գործել և անցուդարձերը արգիլել։

ԻՍԱՍԱԿՈՍԻ քանգուրթիւնը պօլիսի դաշնոց ռազմական թրամաւելի ընկերութեան դէմ։

ՆՈՎԱԿԱՆՆԵՐՈՒՄ ՄԻՋԵՒ.— Անգլիացի ծովակալը ռուսական «Բակուլ» զրահաւորը երթալով այցելութիւն տուաւ ռուս ծովակալին։ Սրկու ծովակալներուն տեսակցութիւնը մէկ Ժամ տեւեց։

ՍԻՏԱՇՈՒՄԻ ԱՐԳԵԼԷ.— Բ. Դուռը չորդաբերական զրկեց գաւառային իշխանութիւններուն, հրամայելով որ սիսարի և եղան արտասահման զրկուիլը արգիլուի։ Մինչեւ ասոնց հրամայուեցաւ կուսակալներուն որ իւրաքանչիւր նահանգի մէջ գտնուած սիսարներուն և եղներուն թիւը ցոյց տուող ցանկ մը պատրաստուի։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ (Հայ.Պանքա) պատիւ ունի ծանուցանել թէ իր առաջին Ընդհ. ժողովին մէջ ընդունուած կանոնագրին կարգ մը յօդուածներուն բարեփոխումը կայ։ Իրաւեալ ևս վաւերացուած ըլլալով այդ փոփոխման մասին նոր ոսկի վերջը իր անունը պիտի բլլայ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ։

ՄԱՐԱՑ ՊՐՈՒՆԻ ԴՈՒՐԱՄՏԱՆԸ.— Բաղաքապետութիւնը մեծ փութով առաջ կը տանի Սարայ Պրունի և Թոփգարաի պատարի մէջեւ գտնուած ընդարձակ գետինը դարասանի վերածելու ծրագրութիւնները։ Սուլթանին հրամանով, Եբլոլզի, Կէօքսուի և Տօմապաղչի կայսպատերուն պարէզներէն 4000 ասունկեր յատկացուեցան յիշեալ նոր դարասանին։

ԲԵՐԱՑԻ ԴՈՒՐԱՄՏԱՆԸ.— Նիշանէի և Դաստմիզայի մէջեւ գտնուած հողը դարասանի պէտ վերածուի։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ միլիոնատէր տիկին Տէվիս, որ Պոլիս կը գտնուի, ամերիկեան դեսպանատան մէկ պատասխանատուին հետ Դահաժառանգ Եուսուֆ Իզզէտին էֆ.ի ապարանքը գնաց և պատիւ ունեցաւ ներկայանալու Ն. Բարձրութեան։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՇՔՕՏՐԱՑԻ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ՔԱՂԱՔԷՆ ՄԵԿՆԻԼ ԿՈՒԶԷ

Զէթինէ, 13 Մարտ.— Այսօր մեծ աերութեանց Զէթինէի ներկայացուցիչները Գարատաղի Արտաքին գործոց նախարարին մօտ դիմում կատարեցին, պահանջելու համար որ Շքօտրայի ժողովուրդը արտաքսուի քաղաքէն դուրս ելլելու։

Արտաքին գործոց նախարարը յայտարարեց թէ այս պահանջումը պիտի ներկայացնէ Նախարարաց Խորհուրդին և պատասխանը պիտի հաղորդէ կէս օրէն առաջ։

ԵՊԻՐՈՍԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

Աթէնք, 13 Մարտ.— Դնդ. Իրթիս կը ծանուցանէ գրաւումը բովանդակ Զատարարայի մինչեւ Քալամաս։ Կաւմէնիցա, Քասթրի, Ցիլոգ և Նէքսորը քաղաքները գրաւուեցան և բնակիչները զինաթափ եղան։

ՋԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ ՕՐՈՒՈՒՄԸ ԿՐ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Վիէննա 13 Մարտ.— «Մրզվիւ Մրզրիւ» կը ծանուցնէ թէ Սերբայոյզի մէջ գտնուող բանակի քիչը արտաքսուցաւ արձակուրդով և կարգով իրենց թեկերը ելան 15 և 16դ զօրաբանակներու պատերի զինուորները։

Վրիւնա, 13 Մարտ.— «Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ» լրատուին կ'ըսուի թէ Սերբայոյզի մէջ գտնուող բանակի քիչը արտաքսուցաւ հասատած է Շքօտրայի Ալպանեայ կողմերուն։ Սեպ Շքօտրա գրաւուելէ, կը յաջողուի թէ հանգամանութիւն մը պիտի գոյանայ, որպէսզի Դարատաղ կամքին հրամարի այդ քաղաքին։ Միջազգային դիւանագիտական աղբիւրէ կ'ըսուայ թէ ասիաշարդ բանակցութիւնները արդէն զգած են Բարիզի մէջ պատերազմական տանանքի և պալքանեան աերութիւններուն Օսմ. Հանրային պարտուց մասնակցութեան խնդրոյն մասին։

Այս բանակցութիւններուն կը մասնակցին դեսպանները և մեծ պանքներու ներկայացուցիչները։ Արդէն կատարեալ համաձայնութիւն մը գոյացած է։

ԳՈՒԲԷՐՆԵՐ ԹԱՂԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Պուքրէշ 13 Մարտ.— Պուքրէշի թաղապետարանը որոշեց գնդ. Սաերսանանը ազգ. քաղաքին փոխոցներէն մէկուն։ Գնդ. Սաերս 1679ին, իբրեւ թաղական պատերազմ, մասնակցած էր յանձնաժողովին, որ պաշտ ս ունէր Տօպրուճայի սահմանագիծը գծել և Իւսմանեան պաշտպանած էր որպէսզի անրկա պահպանէ այն սահմանագիծը, դոր ուներ պատերազմ առաջ։ Իսմանեան այս կերպով իր սրաբատարութիւնը յայտնած է ազգ։

ԳՈՒՆԱՅԻ ԳԱՂԱՓԱՐԻՆ.— Ամերիկեան ռազմանաւարան հասատուած մը Եսատ անուն փոխանորդը փոխատուութեան առաջարկ մը ընելու նպատակով Պոլիս եկած է կ'ըսէ «Պրուքթէն Գրասենեակ»։

ՊՈՂՍՏԱՏԻ ՄԷՋ ՍՈՎ կը թերէ, կ'ըսուի ոչիպատան թերթերու զրկուած տեղեկութիւններ։ Ուստոյ այնքան ֆէշեռ է որ վճռաորդները դադրեցուցած են բրենց աշխատութիւնը և մեռ վճռաբանութիւն ալ սարքուած են թրբոց վճռաբանութիւնը փակել։ Այս վիճակը յ-Չ-դրդաբար չորս օր տեւեց։ Հասարակութիւնը այս սովին պատճառաւ դժգոհ ալ ասած են յարձակումներ գործել և անցուդարձերը արգիլել։

ԻՍԱՍԱԿՈՍԻ քանգուրթիւնը պօլիսի դաշնոց ռազմական թրամաւելի ընկերութեան դէմ։

ՆՈՎԱԿԱՆՆԵՐՈՒՄ ՄԻՋԵՒ.— Անգլիացի ծովակալը ռուսական «Բակուլ» զրահաւորը երթալով այցելութիւն տուաւ ռուս ծովակալին։ Սրկու ծովակալներուն տեսակցութիւնը մէկ Ժամ տեւեց։

ՍԻՏԱՇՈՒՄԻ ԱՐԳԵԼԷ.— Բ. Դուռը չորդաբերական զրկեց գաւառային իշխանութիւններուն, հրամայելով որ սիսարի և եղան արտասահման զրկուիլը արգիլուի։ Մինչեւ ասոնց հրամայուեցաւ կուսակալներուն որ իւրաքանչիւր նահանգի մէջ գտնուած սիսարներուն և եղներուն թիւը ցոյց տուող ցանկ մը պատրաստուի։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ (Հայ.Պանքա) պատիւ ունի ծանուցանել թէ իր առաջին Ընդհ. ժողովին մէջ ընդունուած կանոնագրին կարգ մը յօդուածներուն բարեփոխումը կայ։ Իրաւեալ ևս վաւերացուած ըլլալով այդ փոփոխման մասին նոր ոսկի վերջը իր անունը պիտի բլլայ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ։

ՄԱՐԱՑ ՊՐՈՒՆԻ ԴՈՒՐԱՄՏԱՆԸ.— Բաղաքապետութիւնը մեծ փութով առաջ կը տանի Սարայ Պրունի և Թոփգարաի պատարի մէջեւ գտնուած ընդարձակ գետինը դարասանի վերածելու ծրագրութիւնները։ Սուլթանին հրամանով, Եբլոլզի, Կէօքսուի և Տօմապաղչի կայսպատերուն պարէզներէն 4000 ասունկեր յատկացուեցան յիշեալ նոր դարասանին։

ԲԵՐԱՑԻ ԴՈՒՐԱՄՏԱՆԸ.— Նիշանէի և Դաստմիզայի մէջեւ գտնուած հողը դարասանի պէտ վերածուի։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ միլիոնատէր տիկին Տէվիս, որ Պոլիս կը գտնուի, ամերիկեան դեսպանատան մէկ պատասխանատուին հետ Դահաժառանգ Եուսուֆ Իզզէտին էֆ.ի ապարանքը գնաց և պատիւ ունեցաւ ներկայանալու Ն. Բարձրութեան։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ազգ. ԺՈՂՈՎԻ ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

17 ԹԻՒ ԽԱՓԻԼԻ ԽՆԴԻՐԸ

ՍՐԱ ԱՐԳ ԱՒՑԱՆ

Ազգ. ժողովը գումարուեցաւ երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրարքին։ Ժողովի ատենադրներն ալ մին եկած ըլլալով, Ս. Պատրարքը հ. ուրեղ Պարեան էֆ. Փափազեան ատենադրութեան աթոռը, դոր իր կարգին մերժեց։ Ժողովը տասը վայրկեանի մէջ հազիւ կրցաւ քաղաքի արժանաւոր ատենադրներ գտնել։ Դիւրդոր էֆ. Զօհրապը։

Ատենադրաց տասանը բացաւ ժամը 3ին, ի ներկայութեան 45 երեսփոխանների։

Գ. Զօհրապ.— Դժբախտութիւն մըն է ինձի համար որ այս ատեանիս պաշտօնը սկսիմ տխուր լուր մը տալով։ Մեր երեսփոխան ընկերներէն մէկը որ մեզի հետ աշխատելու բաղդը կամ անբաղդութիւնը չունեցաւ, Եղնիկ եպս. Ապահունի մեռած է։ Մանօթ կենաց մը ունեցած է Արարատիի և Ամերիկայի մէջ, կ'ասուի, ջարկեմ որ յանկարծ իր հոգւոյն համար մաղթանք մը արտասանուի։

Ցաւնկոյս հոգւոյն մը վերջ, Պատրիարքը յայտարարեց որ այսօր մեծ չբաղ տեղի ունեցած է Մայր եկեղեցոյ մէջ հանգուցեալին յուղարկաւորութիւնը։

Գրաւոյ կերպով կը բացակայէին Ս. Սահին, Գ. Տէմիրճիպաշեան էֆ.ները։

Կարդացուեցաւ վարչութեան պատասխանը Եդ. Շիրինեանի մէկ հարցումին, որով այս վերջինը կ'ըսէր թէ 17 թիւ խաֆիլէի մը գոյութեան մասին. Վարչութիւնը ան է տեղեկութիւն ունի՞ վարչութիւնը իր պատասխանով կ'ըսէր թէ անիրաւ է այդ 17 թիւ խաֆիլէի լուրը։

Զօհրապ առաջարկեց որ օրակարգ անցնի. ոչայն ըստուեցաւ թէ պարզ հարցում մըն է։

Բայց Զօհրապի տեսակէտը ընդունուեցաւ, որով կ'ըսէր թէ հարկ է օրակարգ անցնել առանց խնդիր մը, որպէս զի բացականերն ալ ներկայ գտնուին։

Ժողովը ընդունեց և այդ խնդիրը անցաւ յաջորդ նիստի օրակարգը։

Ե. Շիրինեան Գարցամ ըրած էր նոր պատրաստեալ ուսանողներու թաղականներուն վերաբերմամբ յայտնման մասին։

Քաղաք. Ժողովը կը պատասխանէր թէ ուսանողներու թաղականները կանոնաւորապէս կը շարունակուին։

Ճանկիլեան հարցուց թէ ինչ եղաւ Վանայ քաղաքապետ Դարամեանի էֆ.ի մասին իր ուղղած հարցումը։ Որոշուեցաւ նկատի առնել։

Կարդացուեցաւ Բերայի երեսփ. ընտրութեան ատենի նախաձեռնութեան դիւանի տեղեկագիրը, որ ընտրութեան մէջ թերութիւններ տեսնելով բեկանումը կը պահանջէր։

Վարդէս.— Զարմանալի արագութեամբ կը կատարուին մեր գործերը, տարի մը առաջ եկած էր այս խնդիրը, որ մեծ զեղծումներ պիտի երեւէին կը գտնէին բայց ծնաւ մուկն ծնաւ։

Դ. Տէր Մովսէսեան.— Եթէ ուշ մտածենք քանիցս նախաձեռնութեան դիւանին մէջ փոփոխութիւններ եղան, այդ էր պատճառը։ Մեր կողմէ ոչ է յապաղում տեղի չէ ունեցած։ Իսկ գալով ընտրութեան, զեղծումներ կան... գանգատ, բայց դիւանը չէր կրնար ինք քննել։

Զօհրապ.— Տեղեկագիրը խնդրոյն էութեան մասին եզրակացութեան մը չի յանգիր, միայն յապաղած է կ'ըսէ Վարդգէս և նոր քննութեան համար վարչութեան կը զրկուի։ Դիրքուցաւ Վարչութեան։

Կարդացուեցաւ գիր մը Մանկաւանի եպս.ի կողմէ որուան ուղղեր հայրապետին տեղեկութիւն խնդրելով նիստերուն գրաման մասին։ Դիրքուցաւ Վարչութեան։

Կարդացուեցաւ գիր մը, որ կ'ըսէր թէ Գ. Հայոց Արամեանց չորեքտասանի մէջ յայտնապէս ամրատատած է Ազատամարտ լրագրի խմբագիրները 17 թիւ խաֆիլէի խնդրին առթիւ իրենց պահած լռութեան համար, և հակառակ իրենց հրաւերին Արամեանցի կողմէ ոչ է պատասխան տրուած չըլլալով կը պահանջէին որ Արամեանց իր փաստերը յայտնէ յանուն ժողովին, որպէս զի ազգը լուսաւորուի 17 թիւ խաֆիլէի մասին։ Դիրքը ստորագրած էին Զարդարեան, Զօրեան, Շահրիկեան։

Զօհրապ.— Ժողովը առաջ չիմա՛ չէ կրնար զբաղիլ, բան խնդիրը արդէն բրակարգին մէջ է և ես ալանոր կը կրնամ և խօսք չի տալ։

Պարդեւ Փափազեան գրով մը իր հրաժարականը կը զրկէր դուրսէն իբր թէ Ս. Պատրիարքը նախատած էր զինքը։ Ժողովը հրաժարականը մերժեց, յայտնելով թէ Ս. Պատրիարքը այդ տեսակ նախատինք մը չէ ըրած։

Տասը վայրկեան դադարէ ետք Ժողովը վերաբացուեցաւ, առանց իր մեծամասնութիւնը գտնելու։ Զօհրապ ցաւ յայտնեց Ժողովին ամբոխեան համար, որուն պատճառ ցոյց տալու մէկ հինգերորդի փ-փոխման ատթիւ Ժողովականներուն ժողովի չգալը։ Զօհրապ ասաղարկեց որ օրակարգի վրայեն վերնայ մէկ հինգերորդով լուծուած երեսփոխաններու պաշտօնավարութեան մասին յարուցուած խնդիրը, և բան առանցին մինչեւ նոր ընտրութիւնը թող արուի մէկ հինգերորդով դադրած երեսփոխաններու պաշտօնավարութիւնը։

Թեր ու դէմ վէճերանութիւններէ վերջ, նկատելով որ այս խնդրոյն մասին արդէն նոր ընտրութիւնն որոշում արուած է և թէ անբաւական նիստի մէջ կարելի չէ կրկին նոյն խնդրով զբաղիլ, որոշուեցաւ չվճռիլ և ս

ուչ տարի և յետ քննութեան ու վաւերացման դրած գործադրութեան։

4.— Օսմանեան բանակին մէջ ծառայող և Գէլիբաի մէջ գերի գտնուող Հայ զինուորները գրով մը իրենց դատն վճակը պարզած էին։

Ժողովը որոշեց հարկ եղած դիմումը ընել Ռուսական դեսպանին մօտ և նոյն գերիներուն թշուառ վիճակը ներկայացնելով խնդրել հարկ եղած պաշտպանութիւնը։

5.— Ժողովը մերժեց Վարիբեան Նշան էֆ ի հրաժարականը Ուսումն. Խորհրդոյ անդամակցութենէն և ընտրեալով Աւոյ Արապեան էֆ.ի հրաժարականը Տնտես. Խորհրդէն և Կիւլպենկեան Աւետիս էֆ.ի հրաժարականը ելեւմտից հոգաբարձութենէն, առանցին տեղ անդամ կարգեց Տնտես. Խորհրդոյ Դարաչէօղեան Հրանտ էֆէնտին և երկրորդին տեղ անդամ կարգեց ելեւմտից հոգաբարձութեան Ադամեան Գրիգոր էֆէնտին։

6.— Ժողովը ուշադրութեան առնելով Աւանայի Օսմանեան որբանոցի խնդրոյն նկատմամբ վիճակն առաջնորդարանէն ուղղեալ գրերը, որոյնց հարկ եղած դիմումը ընել պատկանեալ իշխանութեան մօտ և նոյն որբանոցի մասնակցութեան ազգին յանձնուիլը խնդրել։

1)5Ի ԽՆԴԻՐԸ

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻ ՆԻՍՏԵՐԸ

Ազգ. Ժողովի որոշման համաձայն 1)5ի փոփոխմամբ դարձած էին 4 կրօնական և 24 աշխարհական երեսփոխանները, ընդամէնը 28 հոգի։ Ազգ. Ժողովի այս որոշումը հաստատուած էր Խառն ժողովին, որ իր կարգին կշռն. և Բաղաք. ժողովներուն հաղորդեց այս կարգադրութիւնը։ Լաւ տանմանադրութեան վիճակով գտնուած երեսփոխաններուն պաշտօնը կը լրանայ փետրվարի վերջերը և մարտին մինչեւ մայիս մէկ, երկու տարուան չրջանին Ազգ. Ժողովը իր նիստերը կը դադրեցնէ։ որու միջոցին կը կատարուին երեսփոխանական ընտրութիւնները։ Բաղաք. Ժողովը եղած յանձնարարութեան համաձայն, երկի երկայրյին նկատի առաւ ընտրութենէն խնդիրը։ Ինչպէս յայտնի է թաղերու մէջ զանազան տեղեկութիւններ տեղի ունեցած, քուլուսներ բռա կամ խոչոտուած և նեղութիւններ ու պատանիներ տեղի ունեցած ըլլալով, որոնց նախադրյութեան կողմէ պատրաստուած ընտրութեան հրահանգը նկատի առնել եւ գործադրութեան դնել։

Միւս կողմէ հարկ տեսնելով որ ազգային վարիչ մարմիններու կողմէ ընտրութեանց միջոցին հակազդեցութիւն կատարուիլը անհրաժեշտ է, որպէսզի երեսփոխանները կազմուած քննիչ յանձնաժողովի կոչեր Ժողովը կատարեալ է վերջապէս թէ ընտրութեանց առթիւ անհրաժեշտ է Ազգային Ժողովին դատարան մը ստեղծել, որպէսզի մայր դիւանի և Ս. Պատրիարք հօր հետ համաձայնուելով Ազգային Ժողովին նիստը ամիս մը յետաձգել տալ։ Ժողովը որոշեցնուած հրահանգ տալ կարգ մը թաղական խորհուրդներուն, որ իրենց հաշիւները ներկայացնելէ վերջ միայն ձեռնարկեն ընտրական գործողութեան։

ՂԱԶԱՆԻ ԱՇԻՐԷԹՆԵՐԸ ԴԷՄ ԴԷՄ

Ազերդէն Պատրիարքարանի կը տեղեկագրուի փետր. 7 թուականաւ պաշտօնական նամակով։

Ղարսն Դաւառի ալիրէթները երկու կողմի բաժնուած, իրարու դէմ ելած են, ու ամէն չարիք կը գործեն իրարու դէմ. այս հակառակորդ կողմերու գլխաւորներն են մէկ կողմէն Պիւլարը և եղբայրը Ճեմիլ և միւս կողմէն Հաճի Մուհամմէտ։ Բիւրարու այս չարժումէն Ղարսանի Հայերը սարսափի մատնուած են, որովհետեւ երկու կողմի գիւրարուն ալ առաջիւ մատնուած են և անխնայ կը հարստահարուին, կը տանջուին, կը հալածուին։ Պիւլարը հրապարակ ու կը նեռնատէ Հայերը և կը պահանջ ամէն չարիք գործել, եթէ չհետեւին իրեն ու չկատարեն իր հրամանները, և նոյն իսկ Հայերը կոտորելու որոշիր մ'ալ կը պատրաստէ։

ԳԻՆՃՐԼԱՐԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԸ ՂԱՏ ԿԸ ԲԱՆԱՆ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ԴԻՄ

Կարելի է ըսել թէ «Գինճրլարի խրնդիր» մը գոյութիւն ունի այսօր, հրապարակին վրայ։ Անցեալ տարի, տարուան սկիզբը, ուսուցչական ընտիր խումբ մը կը հրաւիրուի այդ գիւղին վարժարանը, օրուն պիտուն 350 ռակի՝ երաշխաւորուած է եղեր։ Մինչ այս մինչ այն, տարին կ'աւարտի և բոլոր ուսուցիչներն ալ իրենց կատարած տարուան մը հատուցման աշխատանքէն վերջը, Օգոստոսի սկիզբին այլեւ յայտնուեցաւ, նոյն գիւղն կը մեկնին, իւրաքանչիւրը իր ձեռքը ունենալով թուղթ մը, որ իրենց իրաւունք կուտայ յառաջիկայ տարուան Հոգաբարձութենէն պահանջել ամէն մէկը իր 1000 1500, 2000, և.ն. դրամ իրաւունքները՝ իբրեւ յետնեալ ամսաթոշակներ։

Նոր տարուայ սկիզբը, տակաւին երբ խնդրոյ առարկայ ուսուցիչները կը դիմեն Գինճրլի Նոր տակամ հոգաբարձութիւնը, այս վերջինը ա՛յն տեսակ հրաշալի պատասխան մը կուտայ որ ուրիշ քան չի ցուցներ եթէ ոչ իր... բարյական ծանկութիւնը։ «Հոգ դրամ» ուսուցիչներուն դպրոցին փոխութիւնը սանձնելով, տկարութեամբ օրոշած է չխառնուիլ ամբողջ տարուան հարցերուն։ Ասոր այդ պատասխանը։ Ինչ գիւրին լուծում, արդարու դպրոցական ինդիրներու։ Վարժարան մը պարտք ունի՞ իր ուսուցիչներուն, փոխեցէ՛ք հոգաբարձութիւնը և ան՝, այդ պարտքը կը... վճարուի։

Ուսուցիչները ի հարկէ, դժգոհ հոգաբարձութեան այս կերպ վարմունքէն, կը բողոքեն անոր դէմ, և նամակներ փոխանակելով տեղւոյն ազգ. մարմնոց հետ, մինչեւոյն ատեն անոնցմէ մին խնդիրը կը ներկայացնէ Պոլսոյ կեդրոնական Ուսումնական Խորհուրդին, ինչպէս որ ժամանակին գրուեցաւ այս թերթին մէջ։

Ամէն բան՝ անօգուտ ոսկան։

Վերջապէս խնդիրը այսօր այն կերպարանքը առած է որ ուսուցիչները ալեւոր սարսռած են, հակառակ իրենց կամքին, իրենց դասերը միացնելով յանձնել փատաքանի մը, որ պիտի երթայ կէս լեռ դատարանին առջեւ պաշտպանելու իր փոխանորդներուն իրաւունքը։

Զուտ ազգային հանգամանք մը ունեցող այս խնդրին մինչեւ պետական ատեաններու առջեւ հանուիլը, ուրիշդ է ըսել թէ, որքան որ կը վնասէ յիշեալ գիւղին ազգ. մարմնոց բարյական արժանապատուութեան, նոյնքան և վնասակար է այդ դպրոցին նիւթական տեսակէտով։ Որովհետեւ անկասկած է որ այս կերպով ուսուցիչները իրենց իրաւունքը առանալ վերջը, նոյն այդ հոգաբարձութիւնը պարտաւոր պիտի ըլլայ նաեւ հատուցանել դատարանական ծախքերը, եւայլն, ինչ որ բացարձակապէս աւելորդ ծախք մըն է։

Ա. Գ. ԿՈՍՏԱՆԴԵԱՆ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Տարիներու ընթացքին մէջ Բաղաքային Բժշկական բարձր ժողովին եւս փոփոխութեան ենթարկուիլը, և այս փոփոխութեանց միջոցին թէ Հին ալիրի և թէ Սահմանադրութեան շրջանին մէջ և ոչ մի հայ անդամ մը կարելի պաշտօնի մը չկոչուիլը ցաւ ի սիրտ կրնանք խոստովանիլ։ Օրինակ. Տիրատ պէյ կարգադրութեան մը համեմատ Առողջապահական ժողովոյ անդամ ընտրուած էր։ Բնչեա՞ կարգադրութիւնը այժմ ընդունելով, ներքին գործոց նախարարութենէն կրկին «Սրէյլէ մեւրիրիլթի» անուամբ առողջապահական բարձր. ժողովի մը կազմութեան ձեռնարկուած է, որուն երկու անդամները՝ այսինքն Միւսիրը Ուսումի Տօք. Գէորի Լուտֆի և Բ. միւսիր Տօք. Էրուա պէյ կայսերական իրատէով, իսկ միւս յանձնաժողովներուն անդամները ներքին գործոց նախարարին կողմէ անուանուած են և թէ յանձնաժողովին և թէ միւս նիւզերուն մէջ ընտրեալ հայ բժիշկի մը տեղը չենք տեսներ դժբախտաբար։ Մենք Հայերս հոս իրաւունքի և հաւասարութեան զգացումի մէջ ներքին գործոց նախարարին ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք։

Բաղաքապետ. բժիշկ Աւա-Բազարի

ՏՔԹ. ԱՐՍԷՆ ԽՈՐԷՆ

ՌՈՒՍ. «Պիժէվիթ Վէտոմոսթիսի թղթակիցը՝ որ հիմա կը համարուի Թրքքանայասան, աւուր կերպով կը նկարագրէ Հայերուն վիճակը։ Կը պատմէ Հայ զինուորներէն մանց կիներուն բռլամացումը, տեղի ունեցած առեւանգութիւնները, կը յայտնէ թէ քիւրտ պէյերը և գլխաւորները չարաւնակ խորկդոցութիւններ կը կատարեն և չչուկներ կան թէ քիւրտ պէյերը կը ձգտին ինքնավար Բիւրտիստան մը ստեղծել, որպէս զի աշգիեն Եւրոպայի միջամտութիւնը ի նպաստ Հայոց։ Ա՛ռ այժմ կ'ըսէ թղթակիցը, միայն Ռուսիոյ երեսիրը կը կասեցնէ զանոնք. անոնց բռատ է թէ «Հիմա ժամանակը չէ, տակաւն երբ Ռուսիոյ միջամտութեան դէմ ապահովուիլ, այն ատեն ձեզի կատարեալ ազատութիւն պիտի տրուի»։ Արդէն, կ'ըսէ, զանազան տեղեր Հայերը կոտորածի ստրափի ներքեւ կը գտնուին և Շէյխ իւլ Իսլամի հաչակաւոր «Ֆիթուա»ի յայտարարութիւնը Բիւրտերուն վրայ մեծ ազդեցութիւն ընելով, յայտնի կերպով կը պատրաստուին քրիստոնեաներու կոտորածի։ Թղթակիցը յիշելով մինչեւ 45 տարեկաններուն զէնքի տակ առնուելու զրոյցին առաջ բերած դատն ազատութիւնը, կ'ըսէ թէ Հայ ընտանիքներ բոլորովին անպաշտպան պիտի մնան. այս ամէնն հետ անոնց կը ստանայ ուրիշ վտանգ մը, այսինքն մահմէտականներուն Բաշմլիէն փախչելի յոյս կատարութեան կազմէ զեռզուիլը Հայոց մէջ։

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ «Գուսան» երգչախումբը կը հրաւիրուի դասի, ամբողջ իգական խումբը յառաջիկայ երկուշաբթի ժամը 4 ուկէտէն 5 ուկէտ երեսան վարժարան, իսկ արական ամբողջ խումբը յառաջիկայ երեքշաբթի ժամը 5 ուկէտէն 6 ուկէտ կեդր. Վարժարան։

ՇԱՌԱՋԻԿԱՑ երկուշաբթի մարտ 4ի գիշեր ժամը 8ին (Ք. Ե.) Սամաթիայ Ժողովարդ Խարանի սրահին մէջ ելեւ կ'ունենայ Պ. Գ. Մ. բոպի Բ. դասախօսութիւնը։ Նիւթն է ազգային քաղաքակրթութեան գլխաւոր փուլերը։

Մուտքը ազատ։

ՁԱՇՆԱԴՐԵԱԼ Շաբաթներու Գ դպ. և 8դ պարհերը հրապարակ ելան։

«ԻԿՈ» տպ. երդիծաթերթը հրապարակ ելաւ և կը գտնուի ամէն կողմ։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԵՆԷ զերծ երիտասարդ մը կը փափաքի պատեն տանանել վաճառատան մը կամ դրատենակի մը մէջ։ Գիրք հայերէն, ֆրանսերէն և թուրքերէն։ Պատուաւոր երաշխաւորութիւն։ Դիմել Խմբագրութեան։

ՕԵՌԻՄ ԵՒ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Տ. ԵՂՆԻԿ Ս. ԱՐԲԵՊ. ԱՊԱՇԻՒՆԻ

Ժողովրդային խանդեր մը ներկայութեան կատարուեցաւ օծման և յուշարձաւորութեան տխուր հանդէսը հանգուցեալ Տ. Եղնիկ արքեպս. Ապաշունիի Մայր եկեղեցւոյ ուսապատարին մէջ։ Պատարագի արարողութենէն առաջ կատարուեցան Աբեւագալի երգեցողութիւնները։

Պատարագեց Տ. Մաշքիտ եպս. Տէրտէրեան, որ Ճաշու գիրքէն վերջ քարոզով մը բացատրեց եկեղեցւոյ պաշտօնէից պարտականութիւնը. պատերազմը հանգուցեալ Եղնիկ Ս.ի կեանքը, որ այնքան անապատ և անվնիս կերպով դիմագրաւեց հին ռէժիմի հալածանքները, գովեց անոր գործունէութիւնը Արարատի մէջ և ի վերջոյ հանգիստ և երջանիկ կեանք մաղթեց հանգուցեալին։

Ողջոյնի ժամանակ Ս. Պատրիարքը չորսպատուած Տ. Տ. Հայկակ Դիմաքսեան և Եղնիկ Գալիփաքեան Սրբազաններ, Դանիէլ Գալէնքեարեան, Վահան Եսայեան, Գրիգոր Գալէնքեան, Սմբատ Գալաշեան, Կարապետ Մկրտիչեան և Պալաքեան վրդ.ներ, մայրաքաղաքս բոլոր թաղերէն փութացող քառասունէ աւելի քահանաներէ, օծեց հանգուցեալին ճակատը և Տ. Եղնիկ Ս.ալ՝ ալ ձեռքը։

Պատարագի արարողութիւններէ վերջ, դագաղը քահանաներու ուսին վրայ՝ մեծ հանդիսաւորութեամբ և չրջապատուած համագիրներու և աղգականներու խումբ մը, եկեղեցիէն դուրս հանուեցաւ։

Թափորը յառաջացաւ դէպի Գումգապու և հանգուցեալ Ս.ի եղբօր բնակարանին առջեւն անցնելով, հասաւ Հիսար Տիպի։ Հեռաւոր չորս աւեւտարանները՝ ընթերցուելէն ետք, վերջին հազուցը ալտասանուեցաւ, ու հանգուցեալին դագաղը սեղմագրաքի մը մէջ դրուելով տարուեցաւ Սամաթիոյ Գեղեցիկ և հոն եւս մեռելական արարողութիւններ կատարելէ վերջ, հանգուցեալը Պաւաքը թաղուեցաւ, իր շնանեաց յատուկ դամբարանին մէջ։

*** Արարկիրի Կրթասիրաց ազգայնը յանուն մայրաքաղաքի Արարկիրցիներուն, գեղեցիկ ծաղկեպսակ մը ղրկած էր։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏԱՐԱՆ ՎԻՃԱԿԸ ԵԱՆԵԱՅԻ ՄԷՋ

Աթէնք, 11.— Գաղամ ռաքք երկու յայտարարութիւններ ուղղեց Եանեայի ժողովուրդին։

Առաջինը ի մէջի այլոց հետեւեալը կ'ըսէ.

«Հելլէն բանակի կամքը և քաջութիւնը մղի ազատեցին Եանեայի գրաւումը։ Կը յայտարարեմ որ կ'երաշխաւորեմ բոլոր բնակիչներուն պատիւը, կեանքը և ինչքը, ասանց ցեղի և կրօնի խտրութեան։ Այն որ կը փորձէ հակառակ ապորութիւնը վրդովել և կամ իմ հրամաններուս չհամակերպիր, օրինակելի կերպով պիտի պատժուի։

«Պատերազմական վիճակ կը յայտարարեմ և կը յուսամ թէ բոլորը, գիտակից իրենց գործերէն առաջ գալիք պատասխանատուութեան պիտի աշակցին իմ դրօշիս յաղթութեանը համար։

Դահճապանները իր երկրորդ յայտարարութիւնով կը ջնջէ տեղւոյն բոլոր իշխանութիւնները, բացի կրօնական և քաղաքացիական իշխանութիւնէն հրաւիրուած են խորհուրդ առ իրենց հօտերուն որպէսզի կարգը և անդորրութիւնը պահպանեն։

Զօրավար Սուլցոսի կողմէ հրատարակուած յայտարարութիւն մը պաշտպանն վիճակի կանոնները կը պարզէ։

Զօրավար Սարանճաքիս իր սպայակոյտին հետ Եանեա մտաւ։

Ինչպէս Հելլէն բանակ լաւ վերաբերմունք ցոյց տուած էր Թուրք բանակին հանդէպ, նոյնպէս և Եանեայի Հելլէն ժողովուրդ միւսնոյն վերաբերմունքը ցոյց տուած է տեղւոյն Իսլամներուն նկատմամբ, որոնք սկսած են իրենց տուներէն դուրս ելնել, որ փակուած էին Հելլէն զինուորներու քաղաք մտնելէն ի վեր։

Բաղաքին հրապարակին վրայ զինուորական երաժշտախումբը կը նուագէ շարունակաբար։

Հաղորդեցեր Ցերվոս Եանեայի հրամանատար կարգուեցաւ։

Լոնտոն փաշա Աթէնքի Թերթերու թղթակիցներուն յայտարարեց թէ ինք հաղիւ թէ 8000 զինուոր ունէր իր հրամանատարութեան տակ, Ալպանցիները վերջին վայրկեանին զինքը լքած ըլլալով։

ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ԿԸ ՑԱՊԱՂԻ

Բարիզէն երէկ ստացուած հեռագիր մը կ'ըսէ.— «Թան կը կարծէ գեղանալ թէ Ճուանատի կողմէ եղած գիտողութիւններուն վրայ է որ դաշնակիցներուն դատասան-ծանուցագրին յանձնումը յապաղում կրած է։ Հաւանական է որ գաշնակիցները ընդունին ինչպէս-ինչպէս գոհ իրենց ստանալիքներուն։

ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ԵՒ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Լոնտոն, 18.— Դաշնակիցներուն պատասխանը ցարդ հասած չըլլալով դեսպանները այսօր ժողով չի գումարեցին։ Հաւանաբար պիտի հաւաքուին յաջորդ օր։ Դեսպաններու մեծամասնութիւնը այսօր Անգլիոյ արտաքին գործոց պաշտօնատունը կը գտնուէր։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԸՆԹԱՑՔԻՆ ՎՐԱՅ

Զեռնոնա իշխանութիւնը Մարտ 1)14 թիւով հրատարակեց հետեւեալ տեղեկագիրը.

Փետր. 28ին Զաթալճայի մեր բանակին ալ թեւին 7դ զօրաբաժնին չոկատներէն մէկը Զանագճէ դիւղին արեւմտեան կողմէն յարձակում գործեց։ Թշնամին թնդանօթաձգութեան սկսաւ և հետեւակազօրքը փորձեց յարձակիլ, բայց մեր զինուորներուն հերոսական դիմադրութեան առջեւ, որուն ոյժ կուտար Դրլթէփէի մեր հրետանին, թշնամին ցիրուցան եղաւ։ Այս ընդհարումին մէջ, թշնամիին կորուստները ճշդիւ յայտնի չեն, բայց պատճառներ կան կարծելու թէ այդ կորուստները շատ մեծ եղած են։ Մենք ունեցանք վեց վիրաւոր։

Նոյն օրը, մեր 8դ զօրաբաժնի յառաջապահները յարձակում կրեցին թշնամիին կողմէ, որ կը գտնուէր Հիսարքէօյի արեւմտեան կողմի բլուրներուն վրայ։ Այս յարձակումը մեր զինուորներուն կողմէ ետ մղուեցաւ արիաբար։

Էլպասանի և Զաքըլքէօյի Բ. զօրաբաժնին չոկատներուն յարձակումը ստիպեց թշնամին ապատանել Գասրքէօյի արեւմտեան կողմի բլուրներուն ամրութեանց մէջ։ Երկու կողմի հետեւակազօրքը երկարատեւ կրակ մը փոխանակեցին։ Մեր զինուորներուն նշանառութիւնը խիստ ազդու էր։ Մեր հրետանին ալ մասնակցեցաւ այս կռիւին։ Թշնամին, որ մեր հրետանիին ճիշդ նշանառութեան ենթարկուած էր, ստիպուեցաւ նահանջել մեծ կորուստներով։ Այս միջոցին, Ինճէքէօյի կողմը դտնուող մեր զինուորները յարձակում գործեցին և բազում կորուստ պատճառեցին թշնամիին։

Լիտրինէի և Գուլայիրի կողմը՝ ոչ և է կարեւոր փոփոխութիւն տեղի ունեցած չէ։ Կացութիւնը դոհացուցիչ է։

«ՀԱՄԻՏԻԹԷ»Ի ՇՈՒՐՋ

Պատերազմական նախարարութիւնը երէկ գիշեր հետեւեալը հաղորդեց օտ. զրոյցակալութեան միջոցաւ։

«Համիթէ» յանանաը Տուրաստոյի Սերպ բանակատեղը ամրակոնելէ վերջ Շէնքին գնաց և հոն ալ ամրակոնեց։ Նաւահանգիստն թէեւ մեծ թիդանոթներով պատասխանուած է, սակայն ոչ և է վնաս պատճառած է «Համիթէ»ին, որ հոն գտնուող եօթը հերէն նաւերէն մէկը ընդմէջ և միւս վերջ ցամաքը խրեցաւ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Աթէնք, 13 Մարտ.— Օլկա թագուհին այսօր Բրէվեզա ցամաք ելաւ։

Սելանիկ, 13 Մարտ.— Պուլկար զօրավար Հէզարչիկ Տրմէթօպ գնաց, հաւանօրէն ռազմագրդր մը խմբագրելու համար Նիկրրթայի դէպքերուն վրայ։ Պուլկարական հեծելազունդ մը Տօպ. Նիքոլոյն Տէմբր Հիսար ժամանեց։

Պուքրէշ, 13 Մարտ.— Մ. Սազոնով կը բանայի այս ղաղանակի մասին, որպէսզի ոչ մի պիտ ունենայ Բիւթարսպուրկի դեսպաններու ժողովը։ Կուզէ ռաքքը ասնել որ Սրբոյ Զինադադարը և Սրբոյ Հանդանաւորութիւնը սարքեր ասանկէաներ չընդունին, ընչ որ պիտի վտանգէ դեսպանաժողովին յաղթութիւնը։ Պուքրէշի մէջ կացութիւնը այնպէս է որ թէ Սիլիսթրէ Իւսանդոյ չկողոպ, խաղաղութիւնը վտանգուած կրնայ նպատուլ ապագայի մէջ, արդի կասա վարութիւնը իշխանութեան վրայ մեծ է։

Բարիզ, 13 Մարտ.— Կը հաստատուի թէ «Համիթէ» Շէնքինը ամրակոնելով 50 հոգի սպանուած էր։

Վիեննա, 13 Մարտ.— Պուլկրաչ առնուած հեռագիրներուն հակառակ, «Համիթէ» ոչ միայն վնասած, այլ ընկղմած է հելլէնական չորս փոխադրանաւեր, որոնց իրենց մէջ ունէին քանի մը հազար սերպ զինուորներ։

Լոնտոն, 13 Մարտ.— «Տէյլի Թելեկրաֆ» կը գրէ.— Կ'ըսուի թէ Պուլկարիա, նկատի առնելով դաշնակիցներու միջեւ տիրող անհամաձայնութիւնը, կ'ուզէ Ռումանիոյ բռնակամութիւնը չտեսի։

Զիթնէ, 13 Մարտ.— Արքայական զրօսանաւը, որուն մէջ կը գտնուէր Միրքօ իշխան, Սան Նիքոլա Թրքալա համար, քիչ մնաց որ գերի իյնար «Համիթէի»ն ձեռքը, Տրանի ամրակոնումն եղաւ։ Զրօսանաւը փոքր նաւահանգիստ մը ապաստանեցաւ։

Հռոմ, 13 մարտ — «Համիթէ» յայտնաւոր, Շէնքինը ամրակոնելէ և Անթիվարիի առջեւ երթալէ ետքը, թնդանոթի քանի մը հարուած ռքնակեց Սան Նիքոլա քաղաքին վրայ և յետոյ Ցիւլիանոնոս ուղղուեցաւ։ Ամբողջ մամուլը կը հիանայ Օտ. յանանաւին հրանոթի արչաւին վրայ, որ անհատական հարատութեամբ կը խուսափի Հելլէն մարտանաւերու հետապնդումէն։

Հռոմ, 13 Մարտ.— Հռոմի զերման նոր դեսպանը սովորական արարողութեամբ իր յանձնարարագրերը ներկայացուց Իտալիոյ թագաւորին։ Վիքթոր Էմմանուէլ երկար և սիրալիր տեսակցութիւն մը ունեցաւ դեսպանին հետ։

Բարիզ, 13 Մարտ.— Պատերազմ. նախարարը Նախարարաց Խորհուրդի վերջին նիստին մէջ յայտարարեց թէ Երեսփ. Ժողովը Պատերազմական և Մովային Ծանանաժողովին մօտ ռքնդած է որ կառավարութեան պատրաստած զինուորական ծրագիրները սահմանադրաբար։

Սոֆիա 14 Մարտ.— Պուլկարիոյ Բուսնուզի բանակին երրորդ զօրաբաժինն ընդ. քնիլ Զօրավար Սաքաբ Տիմիրիէֆ այս առաւ Բիթերպուրկ մեկնեցաւ։

Բիթերպուրկ 13 Մարտ.— Ռուսիոյ Հռոմի նախկին դեսպան իշխան Տօլկորուքի մեռաւ։

Վիեննա 13 Մարտ.— Զէթինէի մէջ հրատարակուած պաշտօնական յայտարարութիւն մը կ'ըսէ թէ «Համիթէ»ն ամրակոնած է Շէնքինի ռաքքու գտնուող չորս հեղէն փոխադրանաւեր, որոնք արտաքին բեռնած էին. հրդեհ իյնալով առնոց մէջ իրենց բեռները փճացան։

Սակայն վիենական թերթերը կը գրեն թէ յիշեալ նաւերուն մէջ կը գտնուէին ոչ թէ զինուորներ, մինչդեռ Զէթինէի պաշտօնական յայտարարութիւնը կ'ըսէ թէ ռնանք ցամաք ելած էին և միայն 12 զոհ կայ։

Սոֆիա, 13 Մարտ.— Ռուսաց Տիմիրիէֆ էֆէնտի պուլկար բանակին հրամանատար պիտի կոչուի։ Կը հաստատի թէ ընդհանուր յարձակումը պիտի փորձուի յաւտով։

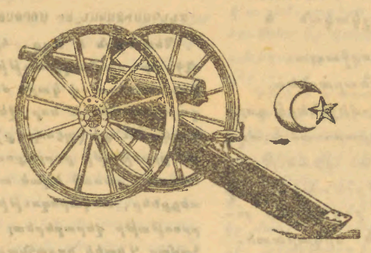

ՕՍՄԱՆԵԱՆ
ԱՐՏՕՆԵԱԼ ՄԵԾ ՁԻՆԱՎԱՃԱՌ
ՄԿՐՏԻՉ ՖՐԻՆԿԵԱՆ
ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ, ՄԷՍԱՍՏԷՊ ԽԱՆ Թիւ 29, 30, 31, 32, 33
Մասնաճիւղեր կարեւոր կեդրոններու մէջ Թղթակցութիւն ամէն լեզուի
Ամէն տեսակ զենք և փամփուշտ ինչպէս նաև որսի հրացաններ չափաւոր գիներով կը ծախուին։ Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին, և կանոնաւոր կազմակերպութեան շնորհիւ՝ 24 ժամուան մէջ կը կատարուին ուղարկումները։
ՍԿԶԲԱՄԲ. ԳՈՐԾԱՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԱՆԽԻԿ ԵՆ 30—1

— Ծակատաքէ՛ր, մրմնջեց Սէրվանթէզ ձեռքերը երկինք բարձրացնելով, մեծ հայրը և թանկը իրարու չարաչար մահուան կը ձգտին։

— Զա՛ր ասասնայ, մտածեց Բարթէլան, անաւոր մէկը որ գործերը կարգադրելու համար չինուած չէ։

Եւ գոլորվին բարձր ձայնով.

— Եւ դո՛ւք կ'ըսեք սա ինծի, դուք որ հազիւ քանի մը օրէ իվեր զիս կը ճանչնաք... Կը հիանամ ձեր վճռակամութեանը, եթէ ան այսպէս ամէնուն վրայ կը ստածուի... միայն եթէ դուք այդպէս եք, լսեմ մը իսկ չեմ տար ձեր մարթին համար։

— Մի՛ կարծեք թէ ես իմ գործերս ամէն պատահածին տեսմոզ մարդ մը եմ, ըստ ելթուսէս յուզուած։ Ես մեծցած եմ մանուութեանց և խորհրդաւոր զաղանիքներու միջավայրի մը մէջ, դժբախտութիւն և տեղէտ միայն տեսած եմ կեանքիս մէջ և տարուցեալ թափառիլ լեռներու վրայ ոնրագործի մը նման ինքզինքս պատելով, իբրեւ ընկեր և տէր ունենալով «Աստուած» մը զոր իմ հայրս կը համարէի և որ ամենեն լռակեաց և ամենեն կասկածոտ մարդն էր իմ ճանչցածներուս մէջ։ Ուրեմն ես տարված եմ լսել և կասկածոտ ըլլալ։ Եւ ոչ ոքի չըսի, նոյն իսկ Պ. որ Սերվանթէսին, որ փորձուած բարեկամ մըն է, ան ինչ ոգ քիչ մը ռասք ըսի ձեզի, որը հազիւ քանի մը օրէ ի վեր կը ճանչնամ։

Բարթէլան իր նուրբ միտամտութեան երեւոյթը ստաւ։

— Ինչո՞ւ համար միայն ինծի, բռաւ ան։

— Ես գիտեմ, ըստաւ Տօն Սէզար երիտասարդի անհոգութիւնով մը։ Ձեր ուղղամտութիւնն է որը։ Ես կարդայի ձեր աչքերուն մէջ, օրինք ան. քան հեղնող են ռակայն։ Ձեր ազնուագիտութիւնը թէ ձեր անմեխելի քաջութիւնն է պատճառը... ինծի այնպէս կը թուի թէ ես ձեզ կը ճանչնամ չատոնցէ ի վեր։ Անդիմադրելի հակում մը զիս կը քաշէ դեպի ձեզ և ես կ'զգամ վստահութիւնով, յարգանքով և հոմակրաքով խառն զգացում մը, զոր երբեք ոչ ոքի հանդէպ ունեցած չէի, զգացում մը, զոր կը կարծեմ թէ մեկը պէտք էր զգար իր մեծ եղբոր հանդէպ... ներեցէ՛ք, պարոն, ես ձեզ կը ձանձրացնեմ թերեւս, բայց ասոնցմէն անդամն է որ բուսեցանչափ վստահութիւն կը զգամ իմ մէջս այսպէս բաց սիրտով խօսելու համար։

— Ինչո՞ւ պիտի իլլան, մրմնջեց Բարթէլան սիրտը չարժած այդ խօսքերէն, մինչդեռ Սէրվանթէս կ'ըսէր ուշադրութեամբ.

— Ձեզի նման դուռ բարութիւն և ուղղամտութիւն բուրող մարդիկ Տօն Սէզա՛ն, անբնական եղէներ են խեղդուած՝ ստրկ կուլուղ երդտանի դաղանները ներու այն անուն հոգին մէջ, որ, ռաքքներնը նեռ ռելով իրր հրէշներ, անդիմադրելի և անխնայ կը հարձուած զանոնք և կուլէ իր բոլոր ոյժովը պատասխանելով։ Ծիրդ է որ խորհրդաւոր և անայթաք ընդդէմ մարդկային վայրագութեան այդ զոհերը կ'ասանորդէ և անոնք զիրար կը ճանչնան առաջին տեսնորով, այնպէս որ ակարագունները կրնան յենուիլ ամենեն զօրաւորներուն վրայ։ Կը նշանակէ թէ դուք հանդարա և վտահ կ'զգաք ձեզ Բարթէլանի մօտ, զոր հազիւ կը ճանչնաք. ասոր պատճառը այն է որ դուք անոր մէջ նշմարեցիք հրէշ մը, նման ձեզի և այն բացատրութիւններն մրայն, որոնք չատ ուշ ժամանակներու մէջ երեւան կուգան։ Բարթէլան չդիմայարերի վանմանին դէմ գլուխ ասաւ կարող ոյժ մըն է. և չատ հաւանաբար, ասանց գիտնալու, միեւնոյն քնդդով դուք փնտռելիք դայն անոր ոյժին կաթնելու համար։

անմխեթի քաջութիւնն է պատճառը... ինծի այնպէս կը թուի թէ ես ձեզ կը ճանչնամ չատոնցէ ի վեր։ Անդիմադրելի հակում մը զիս կը քաշէ դեպի ձեզ և ես կ'զգամ վստահութիւնով, յարգանքով և հոմակրաքով խառն զգացում մը, զոր երբեք ոչ ոքի հանդէպ ունեցած չէի, զգացում մը, զոր կը կարծեմ թէ մեկը պէտք էր զգար իր մեծ եղբոր հանդէպ... ներեցէ՛ք, պարոն, ես ձեզ կը ձանձրացնեմ թերեւս, բայց ասոնցմէն անդամն է որ բուսեցանչափ վստահութիւն կը զգամ իմ մէջս այսպէս բաց սիրտով խօսելու համար։

— Ինչո՞ւ պիտի իլլան, մրմնջեց Բարթէլան սիրտը չարժած այդ խօսքերէն, մինչդեռ Սէրվանթէս կ'ըսէր ուշադրութեամբ.

— Ձեզի նման դուռ բարութիւն և ուղղամտութիւն բուրող մարդիկ Տօն Սէզա՛ն, անբնական եղէներ են խեղդուած՝ ստրկ կուլուղ երդտանի դաղանները ներու այն անուն հոգին մէջ, որ, ռաքքներնը նեռ ռելով իրր հրէշներ, անդիմադրելի և անխնայ կը հարձուած զանոնք և կուլէ իր բոլոր ոյժովը պատասխանելով։ Ծիրդ է որ խորհրդաւոր և անայթաք ընդդէմ մարդկային վայրագութեան այդ զոհերը կ'ասանորդէ և անոնք զիրար կը ճանչնան առաջին տեսնորով, այնպէս որ ակարագունները կրնան յենուիլ ամենեն զօրաւորներուն վրայ։ Կը նշանակէ թէ դուք հանդարա և վտահ կ'զգաք ձեզ Բարթէլանի մօտ, զոր հազիւ կը ճանչնաք. ասոր պատճառը այն է որ դուք անոր մէջ նշմարեցիք հրէշ մը, նման ձեզի և այն բացատրութիւններն միայն, որոնք չատ ուշ ժամանակներու մէջ երեւան կուգան։ Բարթէլան չդիմայարերի վանմանին դէմ գլուխ ասաւ կարող ոյժ մըն է. և չատ հաւանաբար, ասանց գիտնալու, միեւնոյն քնդդով դուք փնտռելիք դայն անոր ոյժին կաթնելու համար։

ԻՕՏ.—Ինչու այրքան չար ձկան իւղ կը գործածուի անարիւն և սակարակամ որդոյց համար։

Որովհետև ան իր մէջ կը պարունակէ կապտուրիչ Իոտ գործածաւոր վիճակի էջ, բայց ամէն ձկան իւղ հաւասար չյի կրնար ունենալ. անոր ամէնէն լաւն գոյնը և թարմը պէտք է փնտռել Հայկ Ալլավէրտիի դեղարանը, Պանէ Դարու Եէնի Բազարանտ Ճառաէր։

ԴԵՂԱՐԱՆ

ՄԻՀՐԱՆ ԴԱԼԷՄՔԵԱՐԵԱՆ

Բերա, մեծ փողոց Աղա Ճամիի գէմացի կարգը թիւ 117

Երկար տարիներէ ի վեր ունեցած փորձառութենէս լրապէս հաստատած եմ որ Դեղարան մը կրնայ յաջողիլ այն պարագային երբ ուղղամտութիւն, ճշտապահութիւն և ուշադիր հսկողութիւն կը տիրեն ամէն գործառնութեանց մէջ, փութացնելու համար հիւանդին ապաքինումը։

Կը մաղթեմ որ երբէք չհիւանդանալ, բայց եթէ երբեք պէտք ունենաք ո և է դեղագրի մը պատրաստութեան, հաճեցէք գիմել մեր նոր Դեղարանը, ուր պիտի գտնէք առանձին ամենանուրբ պահանջ ունեցողներու համար դեղերու թարշամիտ պատրաստութիւն դեղերուն ամենեն ժամանը։

Անձնապէս ալ հանդուցեալ հայրս այս ճշմարտութեան՝ կը բաւէ անգամ մը միայն արցելել դեղարանս։

Մեր գուսանաց հայ ազգակիցներուն դարմանումի համար մասնագէտ սանամնակարգ բժիշկներու ոչէր ունեցողներուն ամէն գիւրութիւն կ'ընծայուի երբ դիմեն մեր դեղարանը։

Փոքր առնուազն մէջ յարգոյ հասարակութեան մեր գտած ընդունելութենէն քաջալերուած, սկսած եմ «Եւրոպական» կեղրոններէ ուղղակի բերել տալ դեղերու մեծերը։

Զուլիցերիական պատուասիր ժամանում շաբաթը 2 անգամ.

Տրամագրելի վկայական հիւանդապահներ։

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՏՕՆԵԱԼ

ՎԵՀ. ՋԱՐԻՆ 1881 ՄԱՐՏ 20Ի ՈՒՔԱԶՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

ԲԵԴԵՐՊՈՒՐԳ, ԻՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ, ԹԻՒ 37, ՄՕՐՍԻՔԱՑԱ

Ընկերութեան ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՔ ամբողջովին վճարուած	ֆր.	13,250,000
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ	»	231,840,000
Ցայսօր ապահովագրեալներուն ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ և ՎՆԱՍՈՒՑ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ	»	774,840,000
1911 ին Գանձուած ԱՊԱՀՈՎԱՎԱՐԻՆ և ՏՈԿՈՍ	»	124,086,000

«ՌՕՍԻԱ» Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով կ'ստանձնէ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ապահովագրութիւններ

ԿԵԱՆՔԻ ապահովագրութիւններ զանազան կարգի

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՎՏԱՆԳՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ապահովագրութիւններ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՐԿԱՆՆԵՐՈՒ՝ ինչպէս նաև՝

Շոգենաւով և երկաթուղով ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆՑ ԱՐԿԱՆՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ապահովագրութիւններ և՝

ԱՊԱԿԻՆՆԵՐՈՒ ԿՈՅՐՈՒՆԵԼՈՒՆ ԴԷՄ ապահովագրութիւններ

Մանրամասնութեանց և ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել ընկերութեան

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Քարաքէօյ վրայ՝ Զիւլի Բրիթիշ խան, կամ ՍՏԱՄՊՈԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ Ալիր էֆ. Ճառաէր.

Տիւրիզ զառէ խան, թիւ 20

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՖՆՆԻՉ ՍՏԱՄՊՈԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ՏՆՕՐԵՆ

Յ. Մ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ Դ. ԱՐԱԳԵԱՆ Ա. ՀԻՒՐՄԻՐԶ

ԿԷՏՐՈՆ ՓԱՇԱ, ՉԱԼԻ ՓԱՇԱ ԽՕՏԻՆՈՒ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ

ՎԱՀՐԱՄ ԱՍՊՂՈՒՐԻՆ

այս դեղարանը որ հասարակութեան կատարելագործութեանը արժանացաւ՝ ուստ ուրաքանչիւր դեղերու խիստ թարմութեան գեղագիտութիւնը նոր համար, այս անգամ իր յանձարարութիւնը զոն հանելու նպատակով բերուած է Տիւրիզ Յարգոյով ՄԻՋՍՏԱՄՊՈՒՆ ամենամեծ գործի մէջ։ Գանձնեն նպատ ընտրելիներ կ'ունենան։

ԵՐ ԲԻՒ ՆԳԱՐ ՄԻՐՈՒՆ

ԳԱՂԻՆՐԻ ԴԻՐԵՐՈՒՍՈՒՆԻ ԻՆ

ՄԱՍ. — Այս դեղարանը զի յաստանն գործ ու կարող բժիշկներ և զի գործանուին հիւանդներ մասնաւոր սենեակի մը էջ։ Հինգշաբթի կէս օրէ մինչ և յորեքշաբթի կէս օրէ առաջ կրնան գալ։

Դեղատունս բոլոր դեղերը զուտ ծանրակշիռ է զաղիական են, պատրաստուած՝ գեղագործական արհեստին վերջին մեքենաներու հանձնարարութեամբ։

Դեղարանս ունի հոն մեր մէջ գտնուելու՝ ամ քրիստոնեաներու, ազգային գործերու և դրամներու ցանցանցի հիւրերու։ Կայ հոն Գրամատան, որ միայն գոնի է ցլու. Ինձերը ոչնչանալու և մարդոյ անձնական գիտ և գուռ։

Դիմելու՝ Գալաթիա

ՅՈՒՍԵՓ Ք. ՃԷՋՎԷՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՄՆՆԴԱՄԱՐԶԱԿԱՆԼԵՐԻ ՄՈՐՔԱՑԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Գեղական և Ապդ. հիւանդանոցներու մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ հին և նոր ցերմամիզութիւնը, երիկամունքի (պէսպրէք), միզափամփուշտի բրօնքիի բորբոքումներ, գէշ դարմանումէ յետոյ եկած ամորձիներու ուռեցումներ, անկարողութիւն, ամլութիւն, բրօնքիի վերարերեալ բորբոքումներու համար Վիեննի նորագոյն գործիքով մասնած, արգանդի և ձուարանները տեսութիւններ։

Գաղիականութեան համար սովորական դարմանումներու հետ Էլիսիի Սալվարտանի երակային ներարկումները մասնաւոր խնամքով կը կատարէ դիւրամատչելի գնով։

Բացի Վաշէմանէն, իր դարմանումին տակ գտնուած գիւանդներուն թարթի մէջ, խուլի մանրէասանական քննութիւններ առանց վճարումի։ Բացի կիրակէ, ամէն օր կը գտնուի Պոլիս, Եէնի Բազարանի ճառաէսի թիւ 4, Հայկ Ալլավէրտի դեղարանը։ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ օրը ձրի։

ԱՌԱՋԻՆ ԶՐԻ

ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՓՐՈԴԻՏԵԱՆ ԵՒ ՄՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԱՒԻՇ

ՏՕՔԹԵՕՐ ԳԱՒԼՈՍ ՑԱԿՈՒԻԵԱՆ

Գրեական վերջին նորութեանց համար առանց դու պատանալու կը դարմանէ ցերմամիզութիւնը, ֆրանկամաքը երազափարձութիւնը, առնական անկարողութիւնը և դժուարամիզութիւնը։

Բացի կիրակէ, ամէն օր կը գտնուի Պանէ դարու, Նէգէրէի Հաճի Պէքիրի անկիւնը, Մէրկամէճեան դեղարանը։

ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԸ ԶՐԻ 30—25

ՕԹԷԼ ՀԷՔԻՄ ՕՂԼՈՒ

ՊԻԼԷՃԻԿ

Պիլէճիկի էն կեդրոն և թաղուն դիրքի մը վրայ հաստատուած վերջիին օթեակը, զոր իր բոլոր կազմութիւնովը իսկապէս պանդուխտներու հանգրաստիրանը կ'սպասուէ։ կը յանձնարարուի բոլոր համբորդներու անոյշապէս հոն այցելել միայն, ուր պիտի գտնէ նաև պոլսական գերազանց գերազանց հիանալի լոսան, ամէն լեզուէ թերթերու հոս մեր ներքով մը։ Մաքուր մահճակալ և անզուգական խնամք։ գիներբ 5 զր։

ՈՒՐԻԿԻՆԵՐՈՒԷ ԼԱՒԱԳՈՒՅՆ ԳԻՆԵՐԸՆԵՐ

ԳԱԼԻԱԿԱՆ ԱԽՏԻ ԵՒ ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՏՈՔԹ. Ա. ԷՍՍԱՆՈՒԷԼԻՏԻՍ

Նոր դրութեամբ և կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ հին և նոր ջերմամիզութիւնը, գաղղիական ախտը, անկարողութիւնը և արգանդի հիւանդութիւնները։ Ամէն օր առաւօտեան մինչև իրիկուն կը գտնուի Պանէ Ալի ճառաէսի, Մէէրբէի օթեակ դէմը, Քամէր լուսանկարչատան Բ. յարկի իր գրասենեակին մէջ, ուր կ'ընդունի հիւանդները։ Կինոբու համար յատուկ տեղ կայ։ 50—10

ՏՔԹ. Հ. ԻՆԿԻԼԻԶԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՄՆՆԴԱՄԱՐԶԱԿԱՆ ԵՒ ՎԷՆԷՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Գրեական ամենավերջին մեքոնաներով կը դարմանէ հին և նոր ջերմամիզութիւնը, գոնորամիզութիւնը, սերմանատութիւնը, նոյնպէս միզամանի, երիկամունքի և բրօնքիի հիւանդութիւնները։ Իսկ գրանկախաքի ամէն տեսակները կարճ ժամանակի մէջ հիմնովին կը բուժէ ի հարկին 606 ի յիշեալով։ Հիւանդ կ'ընդունի, բայց ի կիրակէ ամէն օր Պանէ դարու, Պողոսաճիին դէմ, Սթանպուլխան, թիւ 13, իր մասնաւոր դարմանատան մէջ։ Հինգշաբթի օրերը ձրի։ 50—28

ՅՈՒՍԹՈՐ ԵՒՍԻԼԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԱԶԳԻՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆԷ

Բարձր Բռնգանան հասարակաց ուշադրութեան ցանցերին մէջ կը ժամանէ՝ ամենայն դիտաբերեալ ուշադրութեամբ և գիտնական՝ ամենայն նոր ժամանակ ծառայեալ և փորձառութիւն ձեռնարկուցած ըլլալով, մեր նոյնպէս կը գործածէ ալ ամէն տեսակ հիւանդութիւնները, յիրերբ (ալաբ) կը լուսէ առանց գործադրութեան, և մինչև ցարդ Գալաթայ մէջ ծանուած Գրեթ. մասնաւոր գործիքով կարճ ժամանակ մը մէջ ամենախստ և փաստաբանական ձեռնարկուցած ըլլալով, մեր նոյնպէս